

Πρεσβεία της Ελλάδος στην Ρώμη
Γραφείο Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων - Μιλάνου

ΚΛΑΔΙΚΗ ΜΕΛΕΤΗ ΓΙΑ ΤΟΝ ΚΛΑΔΟ ΤΗΣ ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΑΣ ΣΤΗ ΙΤΑΛΙΑ

Η παρούσα έρευνα αφορά τον 4ψήφιο κωδικό της Συνδυασμένης Ονοματολογίας (Combined Nomenclature): [0409] ενώ για λόγους σύγκρισης εξετάστηκαν και οι κωδικοί [1701, 1702, 1703]

Σύνταξη – Επιμέλεια:

Παγώνα Λάρδα,
Σύμβουλος ΟΕΥ Α΄

Μιλάνο, Αύγουστος, 2024

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΛΑΔΟΥ/ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ	4
A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά.....	4
A.2 Ιστορική Αναδρομή.....	5
A.3 Συγκριτική σπουδαιότητα της μελισσοκομίας	6
B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ	6
B.1 Δομή Παραγωγής	6
B.2 Εξέλιξη Παραγωγής	7
B.3 Παραγωγική δυναμικότητα κλάδου/ προϊόντος	8
B.4 Κόστος Παραγωγής.....	9
B.5 Τεχνικές και τεχνολογία παραγωγής.....	9
B.6 Μέθοδοι- βαθμός κάθετης ολοκλήρωσης στον κλάδο.....	12
B.7 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής.....	14
Γ. ΖΗΤΗΣΗ.....	15
Γ.1 Μέγεθος αγοράς/ τμήματα αγοράς	15
Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά.....	16
Γ.3 Προοπτικές και προκλήσεις στην εξέλιξη της ζήτησης	17
Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ	18
Δ.1 Ροές εμπορίου – Συγκριτική ανάλυση κλάδου/προϊόντος	18
Δ.2 Ανάλυση εισαγωγών Φυσικού μελιού (Δ.Κ. 0409)	20
Δ.3 Δασμολογικό καθεστώς και μη δασμολογικά εμπόδια.....	23
E. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ	24
E.1 Δομή αγοράς και Δίκτυα Διανομής.....	24
E.2 Βαθμός συγκέντρωσης (εγχώριων/ ξένων επιχειρήσεων).....	25
E.3 Παρουσία ελληνικών προϊόντων – μερίδιο αγοράς	26
E.4 Τιμές λιανικής πώλησης.....	27

Ε.5 Δυναμική συνθηκών ανταγωνισμού.....	27
ΣΤ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	29
ΣΤ.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου.....	29
ΣΤ.2 Ευρωπαϊκή και Εθνική χρηματοδότηση του τομέα της μελισσοκομίας ..	31
Ζ. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....	34
Ζ.1 Παράγοντες που επηρεάζουν ζήτηση και προσφορά.....	34
Ζ.2 Προοπτικές και προκλήσεις για τα ελληνικά προϊόντα	35

A. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΛΑΔΟΥ/ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ

A.1 Περιγραφή Κλάδου - Γενικά Χαρακτηριστικά

Η **παγκόσμια αγορά μελιού** αποτιμάται σήμερα περίπου **10 δισ δολάρια** και αναμένεται να αναπτυχθεί με σύνθετο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης (CAGR) 4,62% την περίοδο 2024-2032, φτάνοντας τα 14,66 δισεκατομμύρια δολάρια το 2032.

Το μέλι, εκτός από αυτόνομο προϊόν, χρησιμοποιείται ευρέως ως συστατικό σε τρόφιμα, ποτά και καλλυντικά σε όλο τον κόσμο. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τροφίμων (FAO), η **παγκόσμια παραγωγή** μελιού το 2023 ανήλθε σε **1,83 εκατ. τόνους**, σημειώνοντας μικρή αύξηση 1,6% σε σχέση με το 2022 και 5,6% σε σχέση με το 2021. Η μισή παγκόσμια παραγωγή προέρχεται από τις 7 κορυφαίες παραγωγές χώρες, μεταξύ των οποίων η Κίνα ξεχωρίζει με το 1/4 του συνόλου.

Στην Ευρώπη, η μελισσοκομία ασκείται σε όλες τις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ), με διαφορετικές συνθήκες παραγωγής, αποδόσεις και πρακτικές. Η αξία της αγοράς μελιού στην Ευρώπη αναμένεται να αυξηθεί από 3,36 δισ δολάρια το 2023 σε 4,24 δισ δολάρια το 2028, με σύνθετο ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης (CAGR) 4,76%. Το τμήμα διατροφής κυριάρχησε στην αγορά το 2022, αντιπροσωπεύοντας πάνω από το 72% του μεριδίου.

Η ΕΕ είναι ο δεύτερος μεγαλύτερος παραγωγός μελιού παγκοσμίως (~418.330 τόνοι το 2022), μετά την Κίνα, και ταυτόχρονα είναι καθαρός εισαγωγέας μελιού από τρίτες χώρες, με κύριους προμηθευτές την Κίνα και την Ουκρανία. Το εμπορικό ισοζύγιο μελιού της ΕΕ είναι σε μεγάλο βαθμό αρνητικό, καθώς οι εισαγωγές υπερβαίνουν τις εξαγωγές, και η ΕΕ παραμένει μόνο ~63% αυτάρκης σε μέλι.

Οι μεγαλύτεροι παραγωγοί μελιού στην ΕΕ είναι η Ρουμανία, η Ισπανία, η Ουγγαρία, η Γερμανία, η Ιταλία, η Ελλάδα, η Γαλλία και η Πολωνία, οι οποίες βρίσκονται κυρίως στην κεντρική και νότια Ευρώπη, όπου οι κλιματικές συνθήκες ευνοούν τη μελισσοκομία. Η ΕΕ παράγει επίσης διάφορα άλλα μελισσοκομικά προϊόντα, όπως γύρη, πρόπολη, βασιλικό πολτό και κεριά. Όλο το μέλι που διατίθεται στην αγορά της ΕΕ πρέπει να πληροί τα πρότυπα ποιότητας και σήμανσης που ορίζονται στην Οδηγία για το Μέλι (2001/110).

Η διεθνοποιημένη αγορά έχει οδηγήσει την πρωτογενή παραγωγή σε μια κατεύθυνση συμπίεσης του κόστους, με αποτέλεσμα να εφαρμόζονται πρακτικές μη ασφαλούς παραγωγής και αναζήτησης φθηνών πρώτων υλών για τη μαζική βιομηχανία τροφίμων.

Η **Ιταλία**, ως **περιοχή πρωτογενούς παραγωγής**, δεν μπορεί να ανταγωνιστεί με όρους μαζικής και φθηνής παραγωγής, λόγω του σχετικά μικρού μεγέθους της. Παρά την πιθανή εξωστρέφεια μέσα από συνεργασίες μικρών παραγωγών, η χώρα πρέπει επίσης να καλύψει τις εσωτερικές της ανάγκες, συνήθως μέσω εισαγωγών μελιού.

10 Σημαντικότερες χώρες στον κόσμο στην παραγωγή μελιού

	Χώρα	Πααγωγή Μελιού (τόνοι)
1	Κίνα	461.900
2	Τουρκία	118.297
3	Ιράν	79.535
4	Ινδία	74.204
5	Αργεντινή	70.437
6	Ρωσική Ομοσπονδία	67.014
7	Μεξικό	64.320
8	Ουκρανία	63.079
9	Βραζιλία	60.966
10	Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής	56.849

Πηγή: FAO (στοιχεία 2022)

A.2 Ιστορική Αναδρομή

Υπάρχουν πολλά αρχαιολογικά ευρήματα που καταδεικνύουν ότι από τους προϊστορικούς χρόνους οι άνθρωποι γνώριζαν το μέλι και το χρησιμοποιούσαν στη διατροφή τους. Επί πολλούς αιώνες το μέλι ήταν η μόνη γνωστή γλυκαντική ουσία.

Στη Ρωμαϊκή εποχή η παραγωγή και χρήση του μελιού συνεχίζεται με αξιοσημείωτη αύξηση. Τρεις λόγοι συντέλεσαν σε αυτό. Ο πρώτος είναι η γενικευμένη χρήση του μελιού τόσο στη διατροφή όσο και σε θεραπευτικά σκευάσματα. Ο δεύτερος είναι η φορολόγηση του μελιού που επιβάλλονταν από κρατικούς υπαλλήλους και ο τρίτος η ανακάλυψη και χρήση από τους Ρωμαίους του κεριού (candela) σαν μέσο φωτισμού.

Από τα έργα του Γάιου Πλίνιου Σεκούνδου έχουν σωθεί πολλές συνταγές και τρόποι χρήσης του μελιού, ενώ στις συνταγές του Απίκιου λίγες είναι εκείνες που απουσιάζει το μέλι σαν συστατικό τους. Άλλα παραδείγματα περιλαμβάνουν τη συλλογή κηρήθρας από δέντρο σε αλληγορικούς πίνακες και τα στάδια αναπαραγωγής που απεικονίζονται σε ταφικά ανάγλυφα των αριστοκρατών από τον 1ο αιώνα π.Χ.

Ειδικότερα, στη Σικελία, τα πρώτα αρχεία μελισσοκομίας χρονολογούνται από την εποχή της Magna Grecia. Ο ποιητής Θεόκριτος, τον 3ο αιώνα π.Χ., αποθεώνει το μέλι και τις μέλισσες της περιοχής Υβλαία της Σικελίας (Ibla).

A.3 Συγκριτική σπουδαιότητα της μελισσοκομίας

Η μελισσοκομία, παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει τα τελευταία χρόνια, αποτελεί ένα σημαντικό κλάδο του πρωτογενούς τομέα της Ιταλίας όχι μόνο γιατί αφορά στα εισοδήματα των παραγωγών, αλλά γιατί η συγκεκριμένη παραγωγική δραστηριότητα επηρεάζει γενικότερα και το οικοσύστημα της χώρας.

Σύμφωνα με μελέτες, οι μέλισσες δεν είναι μόνο παραγωγοί μελιού, αλλά παίζουν επίσης καθοριστικό ρόλο στο οικοσύστημα. Πρόκειται για έντομα τα οποία είναι απαραίτητα για την επικονίαση, μια διαδικασία που επιτρέπει στα φρούτα να γονιμοποιηθούν και να αναπτυχθούν. Λέγεται ότι χωρίς τις μέλισσες, πολλά από τα τρόφιμα που καταναλώνουμε καθημερινά δεν θα ήταν δυνατόν να παραχθούν. Οι μέλισσες συμβάλλουν στη βιοποικιλότητα και στην επιβίωση πολλών άλλων ειδών, συμπεριλαμβανομένου του δικού μας.

Περισσότερο από το 40% των ασπόνδυλων ειδών, ιδίως οι μέλισσες και οι πεταλούδες, που εξασφαλίζουν την επικονίαση, κινδυνεύουν να εξαφανιστούν. Στην Ευρώπη, το 9,2% των ειδών της μέλισσας απειλούνται σήμερα με εξαφάνιση.

Για το λόγο αυτό τόσο τα εθνικά κράτη όσο και η ΕΕ προσπαθούν μέσω διαφόρων προγραμμάτων να υποστηρίξουν και να ενισχύσουν αυτή την παραγωγική δραστηριότητα.

B. ΠΡΟΣΦΟΡΑ

B.1 Δομή Παραγωγής

Η παραγωγή μελιού στην Ιταλία έχει παράδοση αιώνων και καταγράφεται πληθώρα διαφορετικών κατηγοριών στην ιταλική αγορά με διαφορετικά χρώματα και γεύσεις, ανάλογα με τα φυτά από τα οποία αντλούν νέктar οι μέλισσες. Το πιο συνηθισμένο είναι το μέλι **millefiori**, από ανθούς λουλουδιών αλλά υπάρχουν και πολλές ποικιλίες μελιού μονοανθών.

Από τα πιο ευρέως χρησιμοποιούμενα στην ιταλική κουζίνα είναι το μέλι **ακακίας**, το οποίο έχει λεπτή γεύση, που δεν επισκιάζει άλλες γεύσεις όταν χρησιμοποιείται στην παρασκευή συγκεκριμένων εδεσμάτων.

Άλλο συχνά χρησιμοποιούμενο είναι το **μέλι μοσχολέμονου (λάιμ)**, το οποίο είναι πολύ γλυκό και αρωματικό και συστήνεται για επιδόρπια. Από την άλλη, το **μέλι καστανιάς** και το **μέλι φράουλας**, είναι μάλλον πικρά και ταιριάζουν με κύρια πιάτα κρέατος, αλλαντικών και τυριών.

Άλλα μελισσοκομικά προϊόντα

Εκτός από το μέλι οι Ιταλοί μελισσοκόμοι παράγουν, επίσης, πρόπολη (που χρησιμοποιείται ως φυσικό αντι-ιικό φάρμακο), γύρη, βασιλικό πολτό και φυσικό κερί. Μέλι παράγεται σε πολλές περιοχές της Ιταλίας λόγω της ποικιλομορφίας του γεωγραφικού και κλιματικού προφίλ της χώρας. Ορισμένες από τις κύριες περιοχές παραγωγής μελιού στην Ιταλία περιλαμβάνουν τις ακόλουθες:

Πεδινές: Οι περιοχές γύρω από τον Πάδο ποταμό και την περιφέρεια της Λομβαρδίας είναι γνωστές για την παραγωγή μελιού, κυρίως λόγω της ευρείας γεωργικής δραστηριότητας και των εκτάσεων καλλιέργειας.

Ορεινές: Οι ορεινές περιοχές των Άλπεων, των Απέννινων καθώς και της Σικελίας είναι επίσης σημαντικές περιοχές παραγωγής μελιού. Τα αγριολούλουδα και η άγρια βλάστηση σε αυτές τις περιοχές προσφέρουν ένα πλούσιο περιβάλλον για την καλλιέργεια των μελισσών.

Νησιωτικές: Τα νησιά της Ιταλίας, όπως η Σαρδηνία, η Σικελία και το Σικελικό Αρχιπέλαγος, έχουν επίσης αξιοσημείωτη παραγωγή μελιού λόγω του μοναδικού κλίματος και της βλάστησής τους.

Περιοχές Ακτών: Οι παράκτιες περιοχές, όπως η Αδριατική και η Ιόνια ακτή, έχουν επίσης μελισσοκόμους που εκμεταλλεύονται τον πολύπλοκο βιολογικό πλούτο των περιοχών αυτών.

Οι ως άνω αποτελούν μερικές από τις κύριες περιοχές παραγωγής μελιού στην Ιταλία, αλλά η παραγωγή μελιού εκτείνεται σε ολόκληρη τη χώρα, λαμβάνοντας υπόψη την ποικιλία του γεωγραφικού της τοπίου.

B.2 Εξέλιξη Παραγωγής

Η **εθνική παραγωγή** μελιού το 2023 υπολογίζεται σε περίπου **22.000 τόνους**, με ελαφρά μείωση σε σύγκριση με αυτή του 2022.

Τα τελευταία χρόνια διάφοροι παράγοντες επηρέασαν την ιταλική παραγωγή μελιού. Ιδίως το 2021 ήταν μια δύσκολη χρονιά, καθώς η παραγωγή μελιού μειώθηκε άνω του 80%, ειδικά στη μονοχλωρίδα αναφοράς -ακακία για το βορρά και εσπεριδοειδή για το νότο-, αρχικά λόγω των παγετώνων της Άνοιξης,

που «έκαψαν» τις ανθοφορίες και στη συνέχεια λόγω της καλοκαιρινής ξηρασίας. Η κλιματική αλλαγή ανησυχεί τους παραγωγούς σε αυτό τον ευαίσθητο αγροτικό τομέα.

Βάσει στοιχείων των παραγωγών μελιού στην Ιταλία, το 2018 η παραγωγή μελιού στην χώρα ήταν πάνω από 23,3 χιλιάδες τόνους. Το 2019, μειώθηκε απότομα σε περίπου 15 χιλιάδες τόνους, έναντι προσδοκίας άνω των 23 χιλιάδων, και το 2020, φάνηκε μια ελαφρά αύξηση σε περίπου 17 χιλιάδες τόνους. Ωστόσο, η παραγωγή μελιού σε ορισμένες περιοχές όπως η Τοσκάνη και η Εμίλια-Ρομάνια, μειώθηκε δραματικά, έως και 95%. Αυτή η μείωση έχει αποδοθεί σε διάφορους παράγοντες, όπως η κλιματική αλλαγή και οι ασθένειες των μελισσών.

Παρά τις προκλήσεις, η μελισσοκομία παραμένει σημαντικός τομέας για τη χώρα. Ο **αριθμός των μελισσοκόμων** στην Ιταλία αυξάνεται συνεχώς: το 2023, σύμφωνα με τα αρχεία της Εθνικής Βάσης Μελισσοκομικών Δεδομένων, είναι **σχεδόν 75.000**, με αύξηση 37% σε σύγκριση με το 2019. Από αυτούς, πάνω από 55.000 είναι μη επαγγελματίες παραγωγοί, σημειώνοντας αύξηση 44% σε σχέση με το 2019.

Οι **κυψέλες** που υπάρχουν στην εθνική επικράτεια το 2023 είναι πάνω από 1,53 εκατ., μειωμένες κατά 2% σε σχέση με το 2022 και αυξημένες κατά 20% σε σχέση με το 2018. Από αυτές, το 82% ανήκει σε πάνω από 19 χιλιάδες επαγγελματίες μελισσοκόμους. Το Πιεμόντε επιβεβαιώνεται ως η περιοχή με το μεγαλύτερο παραγωγικό δυναμικό, με περισσότερους από 2.600 επαγγελματίες μελισσοκόμους να διαθέτουν πάνω από 177.000 κυψέλες, που αντιπροσωπεύουν το 14% του εθνικού συνόλου.

B.3 Παραγωγική δυναμικότητα κλάδου/ προϊόντος

Παραγωγή μελιού στην Ιταλία σήμερα

Η κλιματική αλλαγή κάνει τη ζωή πολύ δύσκολη για τις μέλισσες αλλά και για εκείνους που έχουν επιλέξει να ασχοληθούν επαγγελματικά με τον κλάδο αυτό. Το 2022/2023 ήταν μια καλή παραγωγική περίοδος για τους μελισσοκόμους της Ιταλίας, σε σχέση με τα προηγούμενα έτη.

Σύμφωνα με τον Πρόεδρο της Ένωσης Μελισσοκόμων της Biella, Paolo Defoma, το 2022 δεν πραγματοποιήθηκαν οι παγετοί που αναμένονταν ότι θα έρθουν την Άνοιξη και η ανθοφορία ήταν απολύτως φυσιολογική, με ότι αυτό συνεπάγονταν για την ποιότητα της παραγωγής.

Εκτός από την κλιματική αλλαγή, ένα πρόβλημα που αντιμετωπίζει η ιταλική παραγωγή μελιού είναι η έλλειψη χώρου που δεν έχει μολυνθεί από τη βιομηχανική γεωργία.

Ένα καινοτόμο σχέδιο έχει ενθαρρύνει τον πολλαπλασιασμό των αστικών κυψελών ακόμη και στις στέγες πόλεων. Στο Τορίνο, για παράδειγμα, 120.000 μέλισσες έχουν τοποθετηθεί στην πόλη, ως «φρουροί του περιβάλλοντος», παράγοντας ικανές ποσότητες μελιού.

B.4 Κόστος Παραγωγής

Όπως προκύπτει από την τελευταία έκθεση της συνεταιριστικής αλυσίδας λιανικής πώλησης Coop, σήμερα η τιμή έχει γίνει ο κύριος μοχλός αγορών για τους καταναλωτές, «τιμωρώντας» άλλες πτυχές, όπως ποιότητα, συσκευασία, καινοτομία κλπ.

Η ιταλική βιομηχανία συσκευασίας μελιού χρειάστηκε να υποστεί τις επιπτώσεις του πληθωρισμού και των υψηλών τιμών των πρώτων υλών που συνδέονται με τον κλάδο (κυρίως όσον αφορά την αύξηση του κόστους των υλικών συσκευασίας, όπως το γυαλί και η μεταφορά).

Σε αυτές προστίθενται οι κλιματικές ανωμαλίες που επηρεάζουν την παραγωγικότητα του νέκταρ των λουλουδιών και κατά συνέπεια την παραγωγή μελιού, με περαιτέρω πολύ σημαντικές αυξήσεις στο κόστος και από την πλευρά των παραγωγών.

Επίσης, σημαντικά είναι και τα κόστη για την ικανοποίηση των ελέγχων που προβλέπει η ιταλική νομοθεσία για την εγγύηση της ποιότητας, της υγείας και της ασφάλειας του προϊόντος. Για κάθε τόνο μελιού που συσκευάζεται, οι εταιρείες που ανήκουν στην Unione Italiana Food (περίπου το 80% της αγοράς μελιού στο ράφι) ξοδεύουν περίπου 60 έως 70 ευρώ (εκτίμηση της Italian Food Union) για να πραγματοποιήσουν αυστηρούς ελέγχους και να εγγυηθούν ότι όλο το μέλι που χρησιμοποιείται για συσκευασία, ανεξάρτητα από την προέλευσή του, -είτε από Ιταλία είτε από το εξωτερικό-, είναι ποιοτικό. Η ίδια διαδικασία εφαρμόζεται και στο μέλι που χρησιμοποιείται ως συστατικό για άλλα προϊόντα διατροφής, για τα οποία οι εταιρείες που ανήκουν στην Unione Italiana Food αντιπροσωπεύουν το 100% της αγοράς.

B.5 Τεχνικές και τεχνολογία παραγωγής

Το μέλι παράγεται από τις μέλισσες είτε στη φύση είτε σε κυψέλες που επιβλέπονται από μελισσοκόμους. Ο μελισσοκόμος καλείται στο τέλος της διαδικασίας παραγωγής να συλλέξει το προϊόν.

Η συλλογή μελιού είναι ένα σημαντικό τελικό στάδιο της εργασίας του μελισσοκομείου καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Η ποιότητα του μελιού εξαρτάται από το χρόνο που απαιτείται για την άντλησή του από τις κυψέλες. Εάν συλλεχθεί πολύ νωρίς το προϊόν θα είναι ανώριμο, ενώ εάν συλλεχθεί γρήγορα θα είναι ξινό. Ο συγκεκριμένος κλάδος παραγωγής ακολουθεί παραδοσιακές τεχνικές μεθόδους που χρονολογούνται από πολύ παλαιά.

Για παράδειγμα, στην παράδοση της Σαρδηνίας, η εξαγωγή του μελιού γινόταν με συμπίεση των κηρήθρων με το χέρι ή με πίεση. Επίσης, το πάτημα των κηρήθρων ήταν η τεχνική που χρησιμοποιούσαν οι μελισσοκόμοι της Σικελίας και το μέλι που πρόκυπτε ήταν πολύ πιο πλούσιο σε γύρη από αλλού τύπου παραγωγής μέλι. Στη Σικελική παράδοση, τα υπολείμματα κεριού γεμάτα μέλι και γύρη θρυμματίζονταν σε ζεστό νερό και αφήνονταν να ζυμωθούν, για να δημιουργηθεί αλκοόλ. Μία από τις χρήσεις του ήταν η παραγωγή ενός ποτού με θυμαρίσιο μέλι, ένα ποτό που αναφέρθηκε από ορισμένους αρχαίους Ρωμαίους συγγραφείς ως ποτό που προοριζόταν για εύπορους καταναλωτές.

Με τέτοιες τεχνικές, ήταν δυνατή από παλαιά η παραγωγή σημαντικών ποσοτήτων κεριού, οι οποίες χρησιμοποιούνταν για διάφορες χρήσεις: κεριά, καλλυντικά και καλλιτεχνικές χειροτεχνίες. Η τεχνική μεταδίδεται κυρίως από γενιά σε γενιά, ωστόσο τα τελευταία χρόνια γίνονται προσπάθειες στην Ιταλία ώστε να υπάρχει ειδική εκπαίδευση των μελισσοκόμων.

Ο τρόπος συλλογής του μελιού παρά την εξέλιξη που σημείωσε παρέμεινε ουσιαστικά παραδοσιακός. Οι σύγχρονοι μελισσοκόμοι χρησιμοποιούν εκχυσιστές μελιού διαφόρων τύπων. Η συγκομιδή του μελιού μπορεί να γίνει με δύο τρόπους: Με συγκομιδή του μελιού της κηρήθρας ή εξαγωγή του μελιού με μελιτοεξαγωγείς.

Ο καλύτερος χρόνος για συγκομιδή (τρύγος) είναι πριν το τέλος της μελιτοφορίας (συνήθως τους καλοκαιρινούς μήνες). Σε ορισμένες περιοχές, το μέλι συλλέγεται έως και τέσσερις φορές ανά σεζόν. Συλλέγεται για πρώτη φορά από Μάιο έως Αύγουστο. Ο χρόνος εξαρτάται από την περίοδο ανθοφορίας των φυτών από τα οποία οι μέλισσες εξασφαλίζουν το νέκταρ. Οι μελισσοκόμοι καθοδηγούνται από τη συμπεριφορά των εντόμων. Ο χρόνος της τελευταίας συλλογής εξαρτάται από την κατάσταση των αποικιών μελισσών και το κλίμα της περιοχής.

Τους χειμερινούς μήνες ή σε περιοχές που η ανθοφορία και η γύρη δεν είναι αρκετή είναι πιθανό οι μελισσοκόμοι να ταΐζουν τα μελίσσια με μελισσοτροφές.

Η ποιότητα αυτών, όπως είναι φυσικό, επηρεάζει και την παραγωγή του μελιού, καθώς η υγεία και η αποδοτικότητα της μέλισσας εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τη διατροφή της.

Οι Ιταλοί μελισσοκόμοι αντιλαμβανόμενοι τους ολοένα και περισσότερους κινδύνους της εξάλειψης της ποικιλότητας στα είδη μελισσών έχουν καταβάλει μεγάλες προσπάθειες για να αποτρέψουν την εξαφάνιση διαφόρων υποειδών.

Τα τελευταία χρόνια επιστήμονες που ασχολούνται με τις μέλισσες στις Ηνωμένες Πολιτείες έρχονται στην Ιταλία για να βελτιώσουν τη γενετική μεταβλητότητα των πληθυσμών των μελισσών τους.

Μία από τις αιτίες της υψηλής θνησιμότητας των μελισσών στις Ηνωμένες Πολιτείες, σύμφωνα με ερευνητική ομάδα του Πανεπιστημίου της Πολιτείας της Ουάσιγκτον, είναι ότι η γενετική μεταβλητότητα των μελισσών εξαντλείται. Αυτό έχει μειώσει τα γενετικά χαρακτηριστικά των μελισσών που θα μπορούσαν να τις βοηθήσουν να αντισταθούν στη βαρρόα, μια κοινή ασθένεια μεταξύ των μελισσών.

Η συλλογή του μελιού είναι μια υπεύθυνη διαδικασία. Η μη συμμόρφωση με την τεχνική μπορεί να οδηγήσει σε θάνατο κυψελών, επιδείνωση της υγείας των μελισσών και, ως αποτέλεσμα, μείωση της παραγωγής μελιού την επόμενη σεζόν.

Αντιμετώπιση ασθενειών και παρασίτων στην παραγωγή μελιού

Η Ιταλία αντιμετωπίζει τις ασθένειες των μελισσών και τα παράσιτα μέσω μιας σειράς εθνικών και ευρωπαϊκών πρωτοβουλιών.

Το Εθνικό Κέντρο Αναφοράς για τη Μελισσοκομία (IZSve) είναι κεντρικός φορέας στην προσπάθεια αυτή. Το κέντρο αυτό αναπτύσσει και εφαρμόζει μεθόδους για τη διάγνωση και την αντιμετώπιση ασθενειών όπως η βαρρόα (*Varroa destructor*) και παρασίτων όπως το μικρό σκαθάρι των κυψελών (*Aethina tumida*).

Χρησιμοποιούνται με ακρίβεια διαγνωστικές τεχνικές και στρατηγικές ολοκληρωμένης διαχείρισης παρασίτων (IPM), που βασίζονται στη χρήση ήπιων ακαρεοκτόνων και άλλων φυσικών μεθόδων.

Παράλληλα, η Ιταλία συνεργάζεται στενά με το Ευρωπαϊκό Εργαστήριο Αναφοράς για την Υγεία των Μελισσών, αναπτύσσοντας στρατηγικές αντιμετώπισης εισβολέων όπως η ασιατική σφήκα (*Vespa velutina*).

Διερευνώνται επίσης βιολογικοί τρόποι καταπολέμησης, όπως η χρήση εντομοπαθογόνων μυκήτων και νηματοδών, που δοκιμάζονται για την αποτελεσματικότητά τους.

Οι προσπάθειες αυτές συμπληρώνονται από εκπαιδευτικές πρωτοβουλίες και προγράμματα υποστήριξης για τους μελισσοκόμους, ώστε να μπορούν να εφαρμόζουν τις πιο πρόσφατες μεθόδους διαχείρισης και ελέγχου των παρασίτων. (Περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να βρείτε στο IZS¹.)

Β.6 Μέθοδοι- βαθμός κάθετης ολοκλήρωσης στον κλάδο

Ο μελισσοκομικός κλάδος στην Ιταλία έχει προχωρήσει σε ένα βαθμό κάθετης ολοκλήρωσης σε σχέση με άλλες Ευρωπαϊκές χώρες, όπως για παράδειγμα την Ελλάδα, μολονότι υπάρχουν και άλλα βήματα που μπορεί να διανύσει για να φτάσει στο τέλος της καθετοποίησης της παραγωγής.

Η κάθετη ολοκλήρωση στον κλάδο της μελισσοκομίας στην Ιταλία μπορεί να επιτευχθεί μέσω διαφόρων μεθόδων και πρακτικών. Ορισμένες από αυτές περιλαμβάνουν:

α) Ολοκληρωμένες Μελισσοκομικές Επιχειρήσεις: Οι επιχειρήσεις που επικεντρώνονται σε ολόκληρη την αλυσίδα παραγωγής μελιού, από τη φροντίδα των μελισσών και τη συλλογή του μελιού έως την επεξεργασία, τη συσκευασία και τη διανομή, επιδιώκουν την κάθετη ολοκλήρωση.

Στην Ιταλία υπάρχουν αρκετές μεγάλες μελισσοκομικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον κλάδο της μελισσοκομίας. Ενδεικτικά αναφέρονται ορισμένες από αυτές:

- Rigoni di Asiago: Είναι μια από τις εταιρίες που παράγουν μέλι και μαρμελάδες στην Ιταλία. Η εταιρία εξειδικεύεται στην παραγωγή βιολογικού μελιού στην περιοχή Asiago.
- Apicoltura Longhi: Είναι μια άλλη μεγάλη εταιρία μελισσοκομίας που παράγει και εμπορεύεται μέλι και παράγωγα προϊόντα μέλισσας.
- Mielizia: Πρόκειται για μια από τις γνωστές εταιρίες στην Ιταλία, που εκπροσωπεί μελισσοκόμους της Conarpi που συλλέγουν μέλι και σχετικά προϊόντα όπως πολτός από γύρη και προϊόντα μέλισσας.

¹ Το IZS^{Ve} - Istituto Zooprofilattico Sperimentale delle Venezie- είναι μια ιταλική υγειονομική αρχή και ερευνητικός οργανισμός στους τομείς της υγείας των ζώων, της ασφάλειας των τροφίμων και των ζωνοόσων. (<https://www.izsvenezie.com/>)

- **Mieli Thun:** Είναι μια άλλη δημοφιλής εταιρία παραγωγής μελιού στην Ιταλία, που είναι γνωστή για την ποιότητα του μελιού της και την παραδοσιακή τεχνογνωσία της.

(βλ. επίσης στο παράρτημα ενδεικτικό κατάλογο εμπορικών εταιριών μελιού και στοιχεία επικοινωνίας τους).

Αυτές είναι ενδεικτικά ορισμένες επιχειρήσεις στην Ιταλία, αλλά υπάρχουν και άλλες πολλές εταιρίες που συμβάλλουν στην παραγωγή και διάθεση μελιού στην αγορά.

β) Συνεταιρισμοί Μελισσοκόμων: Οι συνεταιρισμοί μελισσοκόμων μπορούν να επιτύχουν κάθετη ολοκλήρωση παρέχοντας υπηρεσίες από την προμήθεια εξοπλισμού και την επεξεργασία μελιού έως τη διανομή. Στην Ιταλία υπάρχουν αρκετοί συνεταιρισμοί μελισσοκόμων που έχουν σημαντική παρουσία στον κλάδο της μελισσοκομίας.

Ορισμένοι από τους μεγαλύτερους συνεταιρισμούς μελισσοκόμων στην Ιταλία είναι οι εξής:

- **Consorzio Apicoltori Italiani (CONAPI)**, η μεγαλύτερη εθνική συνεταιριστική οργάνωση μελισσοκόμων στην Ιταλία, που περιλαμβάνει πάνω από 600 μελισσοκόμους με περίπου 100.000 κυψέλες, οι οποίες παράγουν από 2.000 έως 3.000 τόνους μέλι ετησίως. Αυτοί οι αριθμοί υποδεικνύουν τη σημαντική συμβολή των μικρομεσαίων επιχειρήσεων στον τομέα της μελισσοκομίας στη χώρα. (<https://conapi.it/en/about-us/>)
- **Unione Nazionale Cooperative Apistiche Italiane (UNAAPI)**: Πρόκειται για την εθνική ένωση των μελισσοκόμων στην Ιταλία, η οποία περιλαμβάνει πολλούς συνεταιρισμούς μελισσοκόμων από όλη τη χώρα. (<https://unaapi.it/>)
- **Associazione Nazionale Allevatori Api Italiani (ANAAI)**: Αυτός ο συνεταιρισμός είναι αφιερωμένος στην προαγωγή και προστασία των μελισσοκόμων στην Ιταλία και προωθεί την εκπαίδευση και την κατάρτιση στον κλάδο της μελισσοκομίας (<https://aiaar.it/>).
- **Federazione Apicoltori Italiani (FAI)**: Ο συνεταιρισμός αυτός εκπροσωπεί μελισσοκόμους από διάφορες περιοχές της Ιταλίας και προωθεί την ανάπτυξη της μελισσοκομίας μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων και ενημέρωσης. (<https://www.confagricoltura.it/ita/network-confagricoltura/enti-collegati/fai-federazione-apicoltori-italiani>)

Αυτοί είναι μερικοί από τους σημαντικότερους συνεταιρισμούς μελισσοκόμων στην Ιταλία, αλλά υπάρχουν και πολλοί άλλοι που συμβάλλουν στην ανάπτυξη και την υποστήριξη του κλάδου της μελισσοκομίας στη χώρα.

γ) Εκπαιδευτικά, Ερευνητικά Κέντρα και Εκπαιδευτικά Προγράμματα: Η δημιουργία εκπαιδευτικών και ερευνητικών κέντρων που εστιάζουν στη μελισσοκομία συμβάλλει στην κάθετη ολοκλήρωση του κλάδου μέσω της εκπαίδευσης, της έρευνας και της καινοτομίας. Επίσης, η διάθεση εκπαιδευτικών προγραμμάτων για τους μελισσοκόμους σε θέματα όπως η βιολογία των μελισσών, η φροντίδα των κυψελών, η διαχείριση της ασθένειας και η ανάπτυξη επιχειρηματικών δεξιοτήτων ενισχύει την κάθετη ολοκλήρωση στην Ιταλία. Όπως φαίνεται από τα ανωτέρω υπάρχουν προσπάθειες των συνεταιρισμών προς αυτή την κατεύθυνση.

Ο βαθμός κάθετης ολοκλήρωσης στον κλάδο της μελισσοκομίας στην Ιταλία εξαρτάται από το πώς εφαρμόζονται αυτές οι μέθοδοι και πρακτικές στην πράξη από τους μελισσοκόμους και τις επιχειρήσεις σε ολόκληρη τη χώρα και υπάρχουν περιθώρια περαιτέρω ολοκλήρωσης.

B.7 Προοπτικές στην εξέλιξη της παραγωγής

Η **Unione Italiana Food (UIF)**, αντιπροσωπεύει τους **συσκευαστές** και τους Ιταλούς **εισαγωγείς** μελιού. Σύμφωνα με τον Raffaele Terruzzi, Πρόεδρο του Ομίλου Μελιού και άλλων Μελισσοκομικών Προϊόντων της Unione Italiana Food, ο τομέας της μελισσοκομίας στην Ιταλία είναι ένας κλάδος με μεγάλη οικογενειακή παράδοση και οι παραγωγοί καταβάλουν προσπάθειες να διατηρήσουν υψηλά πρότυπα ποιότητας και αριστείας, παρά τις υψηλές τιμές.

Ωστόσο, τα τελευταία χρόνια αυξάνονται συνεχώς οι δυσκολίες για τους Ιταλούς παραγωγούς μελιού και τη βιομηχανία που το συσκευάζει. Όπως αναφέρει ο ίδιος, η σημερινή κατάσταση είναι πρωτόγνωρη τα τελευταία 60 χρόνια, και είναι πραγματικά ανησυχητικός ο συνδυασμός πληθωρισμού, υψηλών τιμών, αυξήσεων στο κόστος παραγωγής και κλιματικών αντιξοοτήτων. Πρόκειται για μια συνθήκη που θέτει την αγορά σε δύσκολη θέση.

Σε γενικές γραμμές, υπάρχουν προοπτικές για την εξέλιξη της παραγωγής μελισσοκομίας στην Ιταλία και θα μπορούσαν να αξιοποιηθούν ευκαιρίες για ανάπτυξη και βελτίωση του κλάδου. Ορισμένοι παράγοντες που, σύμφωνα με την UIF, μπορούν να συμβάλλουν σε αυτήν την εξέλιξη περιλαμβάνουν:

- **Αυξημένη Ζήτηση για Φυσικά Προϊόντα:** Η αυξανόμενη επιθυμία των καταναλωτών για φυσικά και υγιεινά προϊόντα τροφής, ενδέχεται να βοηθήσει την αύξηση ζήτησης για μέλι και σχετικά προϊόντα μελισσών.

- **Βελτίωση της Υποδομής και της Τεχνολογίας:** Η επένδυση σε νέες τεχνολογίες και τη βελτίωση της υποδομής μπορεί να βοηθήσει στην αύξηση της παραγωγικότητας και τη βελτίωση της ποιότητας του μελιού.
- **Προστασία του Περιβάλλοντος:** Η Ιταλία διαθέτει μια πλούσια βιοποικιλότητα και η μελισσοκομία μπορεί να συμβάλει στη διατήρηση του περιβάλλοντος και της άγριας βλάστησης.
- **Ανάπτυξη του Εμπορίου και της Εξαγωγής:** Η Ιταλία έχει μια μακρά ιστορία στην παραγωγή μελιού υψηλής ποιότητας και με επιτυχημένες εκστρατείες μάρκετινγκ μπορεί να επεκτείνει τις εξαγωγικές της δραστηριότητες.

Επομένως, σύμφωνα με την UIF, με την κατάλληλη υποστήριξη από τις Αρχές, την κοινότητα και τους καταναλωτές, η μελισσοκομία στην Ιταλία μπορεί να συνεχίσει να αναπτύσσεται και να συμβάλλει στην οικονομική και περιβαλλοντική βιωσιμότητα της χώρας.

Γ. ΖΗΤΗΣΗ

Γ.1 Μέγεθος αγοράς/ τμήματα αγοράς

Ο Ιταλικός τομέας συσκευασίας μελιού είναι ένας κλάδος που αποτελείται από μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, σχεδόν αποκλειστικά οικογενειακές, που γεννήθηκαν στον μελισσοκομικό τομέα και στη συνέχεια εξελίχθηκαν με την πάροδο του χρόνου, αποκτώντας τη δυνατότητα συσκευασίας και εμπορίας. Από εδώ πηγάζει η μεγάλη γνώση του προϊόντος, η ικανότητα της Ιταλικής βιομηχανίας να διακρίνει, να επιλέγει και να συσκευάζει υψηλής ποιότητας μέλι. Πρόκειται για ένα κλάδο με ιστορία, αρχαία κληρονομιά και τεχνογνωσία, τον οποίο οι Ιταλοί εντάσσουν στους κλάδους της αριστείας του Made in Italy.

Η αγορά συσκευασμένου μελιού το 2023 για τον τελικό καταναλωτή ανέρχεται σε περίπου **164 εκατ. ευρώ το 2022** (Πηγή: IRI), +3,5% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους. Σε αυτό προστίθεται και η αξία της αγοράς μελιού που προορίζεται για βιομηχανίες (διατροφής, καλλυντικά, φαρμακευτικά κ.λπ.) που το χρησιμοποιούν ως συστατικό και η οποία το 2022 μπορεί να εκτιμηθεί περίπου στα 21 εκατ. ευρώ (+16%). Και για τα δύο η συνολική αξία ανέρχεται σε 185 εκατ. ευρώ (+5% το 2021). Τον προηγούμενο χρόνο, πουλήθηκαν στους καταναλωτές 14,1 χιλιάδες τόνοι συσκευασμένου μελιού, σημειώνοντας -5,7% στο ίδιο διάστημα Ιουλίου 2021/2022, σύμφωνα με την πτώση των πωλήσεων που καταγράφηκε στον κλάδο των τροφίμων (Πηγή: Nielsen) για σύνολο 32 εκατομμύρια συσκευασίες μελιού, με κατά κεφαλήν κατανάλωση 400/450 γραμμάρια (Πηγή: Unione Italiana Food).

Παρά τον ελαφρώς αυξανόμενο κύκλο εργασιών, η παραγωγή και τα περιθώρια κέρδους των εταιρειών μειώθηκαν. Ο πληθωρισμός και οι υψηλές τιμές των πρώτων υλών που συνδέονται με τον κλάδο συνέβαλαν στη συρρίκνωση.

Τα στοιχεία για τις εξαγωγές μειώνονται (κυρίως προς τις ευρωπαϊκές χώρες). Αυτά τα στοιχεία υπογραμμίζουν έναν κρίσιμο παράγοντα: την απουσία αποτελεσματικής δραστηριότητας προώθησης του ιταλικού μελιού στις ξένες αγορές, η οποία μπορεί να ενισχύσει την αριστεία του.

Προς συμπλήρωση της γενικής εικόνας για τις ελληνικές επιχειρήσεις που επιδιώκουν συνεργασία με ιταλικές εταιρείες του κλάδου παραθέτουμε, ενδεικτικά, σχετικό κατάλογο ιταλικών επιχειρήσεων στο παράρτημα του παρόντος, ορισμένες εκ των οποίων εισάγουν προϊόντα μελισσοκομίας και μέλι.

Γ.2 Αγοραστική συμπεριφορά

Οι Ιταλοί καταναλωτές εκτιμούν ιδιαίτερα το μέλι ως βασικό συστατικό της ιταλικής κουζίνας και υπάρχει σταθερή ζήτηση για μέλι στην ιταλική αγορά, καθώς είναι ένα προϊόν πλούσιο σε θρεπτικά συστατικά και διαθέτει ευχάριστη γεύση.

Στην Ιταλία ανακαλύφθηκε εκ νέου το μέλι ως τρόφιμο που θα χρησιμοποιηθεί στην κουζίνα όχι μόνο για πρωινό αλλά και για την προετοιμασία άλλων γευμάτων.

Ιδίως τις εορταστικές περιόδους, όπως για παράδειγμα τα Χριστούγεννα, το μέλι αποτελεί ένα περιζήτητο προϊόν στην ιταλική διατροφή. Υπάρχουν περιοχές στην Ιταλία που έχουν πολλά παραδοσιακά εδέσματα με βάση το μέλι, ενδεικτικά αναφέρουμε το παραδοσιακό γλυκό Στρουφολί (struffoli) της Νάπολη, που αποτελεί ένα είδος μικρού λουκουμά.

Ενδεικτικά αναφέρεται ότι, στη λιανική πώληση η τιμή για ένα ποιοτικό φυσικό μέλι στην ιταλική αγορά, για παράδειγμα για ένα millefiori (μέλι από αγριολούλουδα), δεν μπορεί να είναι μικρότερη από 8-10 ευρώ ανά κιλό.

Γ.3 Προοπτικές και προκλήσεις στην εξέλιξη της ζήτησης

Το μέλι αποτελεί ένα περιορισμένης διαθεσιμότητας φυσικό προϊόν, ευαίσθητο σε διάφορες ασθένειες και παράσιτα (π.χ. βαρρόα, σκαθάρι *Arthina*, *tumida*, ασιατικές σφήκες κ.λπ) καθώς και στις κλιματολογικές μεταβολές, γεγονός που αποτελεί πρόκληση για την επάρκεια διάθεσής του στην αγορά και για τις προοπτικές εξέλιξης της ζήτησης.

Τα τελευταία χρόνια υπήρχαν παράγοντες που επηρέασαν ευνοϊκά τη ζήτηση μελιού όπως:

Υγιεινή Διατροφή: Οι καταναλωτές υποδέχονται ολοένα και περισσότερο την υγιεινή διατροφή ως μέρος του τρόπου ζωής τους. Το μέλι θεωρείται φυσικό γλυκαντικό και υγιεινή εναλλακτική στη ζάχαρη, καθιστώντας το ζητούμενο από πολλούς καταναλωτές.

Αύξηση της Ευαισθητοποίησης: Οι καταναλωτές γίνονται όλο και πιο ευαισθητοποιημένοι σχετικά με την προέλευση των τροφίμων τους και τις πρακτικές παραγωγής. Συνήθως προτιμούν προϊόντα μελισσών που προέρχονται από βιώσιμες και οικολογικές πρακτικές παραγωγής.

Χρήση σε Διαφορετικούς Τομείς: Το μέλι χρησιμοποιείται επίσης σε διάφορους τομείς όπως η κοσμετολογία, η φαρμακευτική βιομηχανία και η οικολογική παραγωγή, οδηγώντας σε αυξημένη ζήτηση.

Ωστόσο, σήμερα η ιταλική αγορά απειλείται από δυσκολίες τόσο σε παραγωγικό όσο και σε εμπορικό επίπεδο. Οι συνεχείς ροές εισαγόμενου προϊόντος σε υπερβολικά χαμηλές τιμές, σε ένα πλαίσιο στάσιμης κατανάλωσης και εθνικού προϊόντος που εξακολουθεί να αποθηκεύεται, είναι στοιχεία που ανησυχούν τους εδώ παραγωγούς μελιού.

Ακόμη και το πρώτο πεντάμηνο του 2024, οι αγορές σε όγκο συνεχίζουν να μειώνονται σε ετήσια βάση, χάνοντας επιπλέον 4,7%, το οποίο προστίθεται στο -4,3% του 2023. Οι δαπάνες επίσης μειώνονται για πρώτη φορά, με απώλεια αξίας -5,7% που προέκυψε από την επικάλυψη μειώσεων όγκου και τη μείωση της μέσης τιμής επηρεασμένη από τη μεγαλύτερη πίεση προώθησης.

Πρόκληση παραμένει το κόστος παραγωγής καθώς και η τελική τιμή του προϊόντος για τους καταναλωτές, ώστε να είναι σε θέση να ανταγωνιστεί άλλες γλυκαντικές ουσίες.

Δ. ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ

Δ.1 Ροές εμπορίου – Συγκριτική ανάλυση κλάδου/προϊόντος

Από την μελέτη των στατιστικών στοιχείων εξωτερικού εμπορίου για την περίοδο 2021-2023, που αφορούν διάφορες γλυκαντικές ουσίες, μεταξύ των οποίων και το μέλι, βάσει ανάλυσης 4ψήφιων δασμολογικών κωδικών, προκύπτουν διάφορα συμπεράσματα για την αγορά μελιού στην Ιταλία.

Όπως αναφέρθηκε, υπάρχουν ποικίλοι παράγοντες, όπως η διαθεσιμότητα των προϊόντων, η ζήτηση και οι καταναλωτικές συνήθειες, οι τιμές, οι εποχικές διακυμάνσεις και άλλοι παράγοντες που επηρεάζουν την παγκόσμια αγορά των προϊόντων αυτών.

Σύμφωνα με τον στατιστικό πίνακα παρακάτω, την εξεταζόμενη περίοδο, η κατανάλωση φυσικού μελιού στην Ιταλία παρουσίασε φθίνουσα τάση σε σχέση με άλλες γλυκαντικές ουσίες.

Συγκεκριμένα:

Μείωση Εμπορικού Όγκου και Εξαγωγών Μελιού: Ο όγκος του εμπορίου και οι ιταλικές εξαγωγές φυσικού μελιού, ως προς την αξία, μειώθηκαν σταθερά από το 2021 έως το 2023. Η πτώση στις εξαγωγές οφείλεται μεταξύ άλλων στην μείωση της παραγωγής που σημειώθηκε την συγκεκριμένη περίοδο, όπως προαναφέρθηκε κυρίως λόγω κλιματικών συνθηκών, αλλά μπορεί να υποδηλώνει και χαμηλότερη ζήτηση τόσο στην εσωτερική αγορά, όσο και σε διεθνές επίπεδο. Το εμπορικό ισοζύγιο της Ιταλίας παρουσιάζει, το 2023, έλλειμμα άνω των 54 εκατ. ευρώ, σαφώς βελτιωμένο από το 2022 (-22%).

Σταθερότητα ή Αύξηση Άλλων Γλυκαντικών: Αντιθέτως, οι κατηγορίες ζάχαρης και άλλων γλυκαντικών (Δ.Κ.: 1701 και 1702) παρουσιάζουν σημαντική αύξηση στον εμπορικό όγκο και στις εισαγωγές, κάτι που υποδηλώνει αύξηση της ζήτησης αυτών των προϊόντων.

Ανταγωνισμός και Προτίμηση: Το μέλι φαίνεται να αντιμετωπίζει αυξημένο ανταγωνισμό από άλλα γλυκαντικά, όπως η ζάχαρη και άλλα επεξεργασμένα σάκχαρα, τα οποία πιθανόν είναι φθηνότερα ή πιο ευρέως διαθέσιμα σε σχέση με το μέλι.

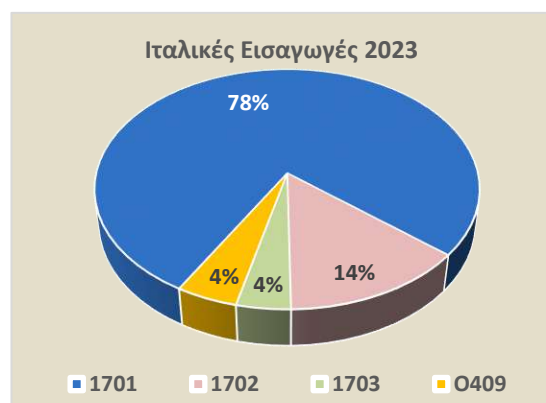
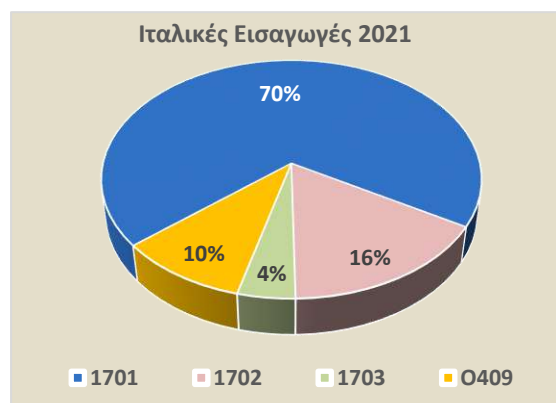
Συνολικά, τα δεδομένα δείχνουν ότι οι Ιταλοί καταναλωτές τη συγκεκριμένη περίοδο στράφηκαν περισσότερο σε άλλες μορφές γλυκαντικών, γεγονός που επηρέασε αρνητικά τη ζήτηση και την κατανάλωση μελιού στην Ιταλία.

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΟ ΙΤΑΛΙΑΣ (Δ.Κ. : 1701-1702 -1703 - 0409)

ΔΚ	ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΔΚ	ΕΜΠΟΡΙΟ	Αξία σε χιλ. €			Μεταβολή % 2021/2022	Μεταβολή % 2022/2023
			2021	2022	2023		
1701	Ζάχαρη από ζαχαροκάλαμο ή τεύτλα και χημικά καθαρή σακχαρόζη. σε στερεή μορφή	ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	660.724	953.147	1.386.874	44,3%	45,5%
		ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	640.783	916.215	1.353.836	43,0%	47,8%
		ΕΞΑΓΩΓΕΣ	19.941	36.932	33.038	85,2%	-10,5%
		ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-620.842	-879.283	-1.320.798	41,6%	50,2%
1702	Άλλα σάκχαρα. συμπεριλαμβανομένων της χημικώς καθαρής λακτόζης. μαλτόζης. γλυκόζης και φρουκτόζης. σε στερεή μορφή ...	ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	296.512	417.718	494.309	40,9%	18,3%
		ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	149.498	190.162	239.624	27,2%	26,0%
		ΕΞΑΓΩΓΕΣ	147.014	227.556	254.685	54,8%	11,9%
		ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-2.484	37.394	15.061	1605,4%	-59,7%
1703	Μελάσα που προκύπτει από την εξαγωγή ή τον εξευγενισμό της ζάχαρης	ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	40.754	59.578	72.001	46,2%	20,9%
		ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	39.897	57.699	70.134	44,6%	21,6%
		ΕΞΑΓΩΓΕΣ	857	1.879	1.867	119,3%	-0,6%
		ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-39.040	-55.820	-68.267	43,0%	22,3%
0409	Φυσικό Μέλι	ΟΓΚΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ	122.002	124.474	105.490	2,0%	-15,3%
		ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ	90.875	97.186	79.876	6,9%	-17,8%
		ΕΞΑΓΩΓΕΣ	31.127	27.288	25.614	-12,3%	-6,1%
		ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ	-59.748	-69.898	-54.262	17,0%	-22,4%

Πηγή: Επεξεργασία του Γραφείου ΟΕΥ Μιλάνου σε στοιχεία της UN COMTRADE statistics (ITC).

Πηγή: Επεξεργασία του Γραφείου ΟΕΥ Μιλάνου σε στοιχεία της UN COMTRADE statistics (ITC).

Δ.2 Ανάλυση εισαγωγών Φυσιικού μελιού (Δ.Κ. 0409)

Η Ιταλική αγορά παρουσιάζει έντονη εξάρτηση από τις ξένες αγορές μελιού, καθώς οι ποσότητες που εισάγονται είναι συχνά μεγαλύτερες από αυτές που παράγονται. Μετά τη μείωση των εισαγωγών τα χρόνια της πανδημίας (2019-2020), ο όγκος εισαγωγών το 2022 φτάνει σε επίπεδα ρεκόρ, ενώ το 2023 σημειώνει ελαφρά πτώση (-2%). Παράλληλα, η πτώση της αξίας των εισαγωγών είναι πιο έντονη (-17%), λόγω πτώσης των τιμών σε όλες τις αγορές. Για τον ίδιο λόγο μειώνεται και η αξία των εξαγωγών.

Παρατηρώντας τα στοιχεία του πίνακα των ιταλικών εισαγωγών στο Δ.Κ. 0409 ΦΥΣΙΚΟ ΜΕΛΙ την τριετία 2021-2023, διαπιστώνουμε την πτώση της αξίας των εισαγωγών με -12%, το 2023 σε σχέση με το 2021, ενώ την ίδια περίοδο έχουμε αύξηση της εισαγόμενης ποσότητας της τάξης του 3,5%. Ουσιαστικά έχει γίνει μια αλλαγή στις προτιμήσεις εισαγωγών με μέλι μικρότερης αξίας ανά κιλό, διαμορφώνοντας το 2023 τη μέση τιμή στα 3,3 €/Kg σημειώνοντας μείωση -15% σε σχέση με το 2021.

Εξωτερικό Εμπόριο της χώρας/ Γεωγραφική κατανομή/ Εισαγωγές ανά χώρα

Η **Ουγγαρία** παραμένει πρώτη χώρα σε όλη την τριετία 2021-2023, από την οποία εισάγεται μέλι στην ιταλική αγορά, με σημαντικό υψηλό μερίδιο 36,3% το 2023. Ακολουθούν στη δεύτερη και τρίτη θέση αντίστοιχα η **Ρουμανία** με μερίδιο 10,6% και **Ισπανία** με 9,4%. Οι δυο αυτές χώρες εναλλάσσονται στη 2^η και 3^η θέση την εξεταζόμενη τριετία. **Πολωνία** και **Ουκρανία** καταλαμβάνουν την 4^η και 5^η θέση με μερίδια 8% και 7,7% αντίστοιχα. Αξιοσημείωτη είναι και η είσοδος του **Βελγίου** στην πρώτη δεκάδα χωρών προμηθευτών μελιού στην Ιταλία είτε σε αξία εισαγωγών (10^η θέση) είτε σε ποσότητα (8^η θέση) κυρίως λόγω της μείωσης της μέσης τιμής το 2023 (2,3€/Kg) σε σχέση με το 2021 κατά 36%, που προκάλεσε αύξηση αξίας εισαγωγών 186% και αύξηση ποσότητας εισαγωγών 344%

Η **Κίνα** είναι μια χώρα που με βάση τις ποσότητες εισαγωγής κατατάσσεται το 2023 στην 9^η θέση και στην 15^η θέση σε ότι αφορά την αξία εισαγωγών. Η μέση τιμή 1,2 €/Kg είναι η χαμηλότερη από τις πρώτες 20 χώρες εισαγωγής. Παράλληλα η **Νέα Ζηλανδία** προωθώντας ένα από τα πιο ποιοτικά (βάσει αξιολογήσεων) μέλια της αγοράς, είναι η χώρα με την πιο υψηλή μέση τιμή 31,1 €/Kg ευρισκόμενη στη 18^η θέση από πλευράς αξίας εισαγωγών και στην 23^η θέση από πλευράς ποσότητας εισαγωγών.

Ανάλυση διμερούς εμπορίου με την Ελλάδα /Εισαγωγές και εξαγωγές

Η **Ελλάδα** βρίσκεται στην 6η θέση με μερίδιο 3,9% ακολουθώντας μια πτώση το 2023 σε σχέση με το 2021 τόσο της αξίας εισαγωγών με -28% όσο και της ποσότητας με -32,2%. Παρατηρώντας τον πίνακα με τις μέσες τιμές ανά κιλό εισαγωγής διαπιστώνουμε ότι, το 2023 η μέση τιμή ανά κιλό εισαγωγής αυξήθηκε κατά 6,7% φτάνοντας τα 3,3 €/Kg.

Η πτώση των εισαγωγών από Ελλάδα οφείλεται κυρίως στη σημαντική αύξηση των εισαγωγών από Πολωνία και Ουκρανία οι οποίες μείωσαν περαιτέρω τη μέση τιμή φτάνοντας τη στα 2,2 €/Kg.

Ωστόσο, παρατηρούμε ότι το 55% των ιταλικών εισαγωγών σε μέλι γίνεται από τρεις χώρες της ΕΕ, με τιμές/Kg υψηλότερες από εκείνες της Ελλάδας. Με άλλα λόγια, αυτό σημαίνει ότι, στην περίπτωση που η ελληνική παραγωγή το επιτρέπει, και στο βαθμό που αναπτυχθεί στοχευμένη προβολή και προώθηση του ελληνικού μελιού στην εδώ αγορά, υπάρχουν περιθώρια αύξησης του μεριδίου εξαγωγών του ελληνικού μελιού στην Ιταλία το οποίο έχει πιο ανταγωνιστική τιμή.

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΙΤΑΛΙΑΣ ΣΤΟ Δ.Κ. 0409 (αξία σε χιλ.€)									
Προϊόν: 0409 Φυσικό μέλι									
Χώρες	2021	2022	2023	Μερίδιο % 2021	Μερίδιο % 2022	Μερίδιο % 2023	Ετήσια Μεταβολή % 2021	Ετήσια Μεταβολή % 2022	Ετήσια Μεταβολή % 2023
Σύνολο στο Δ.Κ.	90.875	97.186	79.876	100%	100%	100%	28,0%	6,9%	-17,8%
Ουγγαρία	35.119	32.809	28.992	38,6%	33,8%	36,3%	14,6%	-6,6%	-11,6%
Ρουμανία	6.827	11.142	8.506	7,5%	11,5%	10,6%	125,5%	63,2%	-23,7%
Ισπανία	8.570	9.455	7.473	9,4%	9,7%	9,4%	74,3%	10,3%	-21,0%
Πολωνία	4.173	4.964	6.352	4,6%	5,1%	8,0%	56,1%	19,0%	28,0%
Ουκρανία	3.090	6.877	6.114	3,4%	7,1%	7,7%	85,1%	122,6%	-11,1%
Ελλάδα	4.327	4.118	3.117	4,8%	4,2%	3,9%	62,4%	-4,8%	-24,3%
Γαλλία	3.626	3.051	2.628	4,0%	3,1%	3,3%	-7,0%	-15,9%	-13,9%
Μολδαβία	2.353	3.368	2.597	2,6%	3,5%	3,3%	122,0%	43,1%	-22,9%
Γερμανία	6.452	3.827	2.527	7,1%	3,9%	3,2%	26,9%	-40,7%	-34,0%
Βέλγιο	606	380	1.736	0,7%	0,4%	2,2%	54,6%	-37,3%	356,8%
Λοιπές χώρες (38)	15.732	17.195	9.834	17,3%	17,7%	12,3%	5,3%	9,3%	-42,8%

Πηγή: Επεξεργασία του Γραφείου ΟΕΥ Μιλάνου σε στοιχεία της UN COMTRADE statistics (ITC).

ΕΙΣΑΓΩΓΕΣ ΙΤΑΛΙΑΣ ΣΤΟ Δ.Κ. 0409 Φυσικό Μέλι (σε αξία & ποσότητα)									
Χώρες	Αξία σε χιλ. €			Ποσότητα σε τόννους			Μέση τιμή μελιού ανά Kg		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Σύνολο στο Δ.Κ.	90.875	97.186	79.876	23.586	24.770	24.361	3,9	3,9	3,3
Ουγγαρία	35.119	32.809	28.992	9.115	7.249	7.746	3,9	4,5	3,7
Ρουμανία	6.827	11.142	8.506	1.558	2.745	2.384	4,4	4,1	3,6
Ισπανία	8.570	9.455	7.473	2.099	2.471	2.267	4,1	3,8	3,3
Πολωνία	4.173	4.964	6.352	1.264	1.603	2.718	3,3	3,1	2,3
Ουκρανία	3.090	6.877	6.114	1.294	2.371	2.745	2,4	2,9	2,2
Ελλάδα	4.327	4.118	3.117	1.386	1.239	939	3,1	3,3	3,3
Γαλλία	3.626	3.051	2.628	633	524	484	5,7	5,8	5,4
Μολδαβία	2.353	3.368	2.597	634	872	791	3,7	3,9	3,3
Γερμανία	6.452	3.827	2.527	1.339	647	468	4,8	5,9	5,4
Βέλγιο	606	380	1.736	170	84	755	3,6	4,5	2,3
....,									
Κίνα (15η)	797	1.560	874	608	1.011	749	1,3	1,5	1,2
Νέα Ζηλανδία (18η)	551	771	684	15	19	22	36,7	40,6	31,1

Πηγή: Επεξεργασία του Γραφείου ΟΕΥ Μιλάνου σε στοιχεία της UN COMTRADE statistics (ITC).

Δ.3 Δασμολογικό καθεστώς και μη δασμολογικά εμπόδια

Στο πλαίσιο του διμερούς εμπορίου μεταξύ Ελλάδας και Ιταλίας δεν επιβάλλονται δασμοί και δεν έχουν καταγραφεί μη δασμολογικά εμπόδια γενικότερα στις εισαγωγές ελληνικών προϊόντων και ειδικότερα για τα προϊόντα μελισσοκομίας στην Ιταλία.

Το δασμολογικό καθεστώς εισαγωγών στην Ιταλία για όλα τα προϊόντα από την Ελλάδα προβλέπει μηδενικούς δασμούς, καθώς οι δύο χώρες αποτελούν κράτη-μέλη της ΕΕ.

1. Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ): Οι εμπορικές σχέσεις μεταξύ των κρατών – μελών της ΕΕ διέπονται από μια σειρά διατάξεων, Αυτό συμπεριλαμβάνει τον Ενιαίο Τελωνιακό Κώδικα της ΕΕ, ο οποίος καθορίζει τις βασικές αρχές και τις διαδικασίες τελωνιακής πολιτικής της ΕΕ.
2. Κανονιστικές Διατάξεις: Επιπλέον των δασμολογικών προβλέψεων, υπάρχουν κανονιστικές διατάξεις σχετικά με την εισαγωγή προϊόντων που πρέπει να ληφθούν υπόψη, όπως οι υγειονομικοί κανονισμοί και οι προδιαγραφές ασφαλείας.

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τον Ενωσιακό Τελωνιακό Κώδικα, ο οποίος καθορίζει τους γενικούς κανόνες και τα καθεστώτα που εφαρμόζονται στα εμπορεύματα που εισέρχονται στο τελωνιακό έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή εξέρχονται από αυτό, μπορεί κανείς να βρει στον ακόλουθο σύνδεσμο:

<https://eur-lex.europa.eu/EL/legal-content/summary/union-customs-code.html>

E. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ

E.1 Δομή αγοράς και Δίκτυα Διανομής

Η δομή της αγοράς μελιού στην Ιταλία ποικίλει ανάλογα με την περιοχή και τον τρόπο παραγωγής. Συνήθως, η αγορά μελιού περιλαμβάνει τους εξής βασικούς φορείς:

Μικρές Οικογενειακές Επιχειρήσεις: Οι μικρές οικογενειακές μελισσοκομικές επιχειρήσεις αποτελούν τον σημαντικότερο τομέα της παραγωγής μελιού στην Ιταλία. Πολλές από αυτές τις επιχειρήσεις είναι μικροί παραγωγοί που καλλιεργούν μελίσσια σε μικρές φάρμες ή σε αγρούς και παράγουν μικρές ποσότητες μελιού για τοπική πώληση.

Μεσαίες Επιχειρήσεις: Υπάρχουν επίσης μεσαίες μελισσοκομικές επιχειρήσεις που παράγουν μεγαλύτερες ποσότητες μελιού και συχνά διαθέτουν δικές τους μονάδες επεξεργασίας και συσκευασίας.

Συνεταιρισμοί: Οι μελισσοκόμοι μπορεί να συνεταιριστούν για να αγοράσουν εξοπλισμό, να προωθήσουν τα προϊόντα τους και να αξιοποιήσουν κοινούς πόρους. Ορισμένοι συνεταιρισμοί επίσης αναλαμβάνουν την επεξεργασία και την εμπορία του μελιού των μελισσοκόμων μελών τους.

Εταιρίες Εμπορίας: Υπάρχουν εταιρίες που δραστηριοποιούνται στο χώρο της εμπορίας και διανομής μελιού στην Ιταλία. Αυτές οι εταιρίες συνήθως αγοράζουν μεγάλες ποσότητες μελιού από παραγωγούς και συνεταιρισμούς και το πωλούν σε λιανική και χονδρική.

Συνολικά, η δομή της αγοράς μελιού στην Ιταλία είναι ποικίλη και πολυδιάσπαστη, με μια συνδυασμένη προσφορά από μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις, μεσαίες επιχειρήσεις, συνεταιρισμούς και εμπορικές εταιρίες.

Ως προς τη διανομή και εμπορία φυσικού μελιού στην Ιταλία υπάρχουν διάφορα δίκτυα διανομής, συμπεριλαμβανομένων των ακόλουθων:

- **Καταστήματα Βιολογικών Προϊόντων:** Αλυσίδες καταστημάτων που ειδικεύονται σε βιολογικά προϊόντα και παρέχουν συχνά φυσικό μέλι στους καταναλωτές.
- **Αλυσίδες λιανικής πώλησης (Σούπερ Μάρκετ) :** Πολλά σούπερ μάρκετ σε όλη την Ιταλία προσφέρουν φυσικό μέλι ως μέρος της γκάμας τους, είτε στην κατηγορία των υγιεινών τροφίμων είτε στο τμήμα των τοπικών προϊόντων.

- **Αγορές Αγροτών:** Οι αγορές αγροτών και τα επαρχιακά πανηγύρια συχνά προσφέρουν τοπικό φυσικό μέλι από τους ίδιους τους παραγωγούς.
- **Ηλεκτρονικά Καταστήματα:** Υπάρχουν διάφορες ιστοσελίδες και ηλεκτρονικά καταστήματα που προσφέρουν φυσικό μέλι και το διανέμουν σε όλη την Ιταλία.
- **Καταστήματα Υγείας και Ευεξίας:** Καταστήματα που ειδικεύονται σε προϊόντα υγείας και ευεξίας συχνά προσφέρουν φυσικό μέλι ως μέρος του φυσικού και ολιστικού τρόπου ζωής.

Τα ως άνω είναι μερικά από τα δίκτυα διανομής στην ιταλική αγορά όπου μπορεί κανείς να βρει φυσικό μέλι. Σε κάθε περίπτωση, η διαθεσιμότητα μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με την περιοχή και τις προτιμήσεις του καταναλωτή.

E.2 Βαθμός συγκέντρωσης (εγχώριων/ ξένων επιχειρήσεων)

Ο βαθμός συγκέντρωσης των εγχώριων και ξένων επιχειρήσεων παραγωγής μελιού στην Ιταλία μπορεί να ποικίλλει ανάλογα με διάφορους παράγοντες, όπως η γεωγραφική περιοχή, το μέγεθος της επιχείρησης, και η εξειδίκευση στην παραγωγή.

Στην Ιταλία, υπάρχει μια σημαντική ποικιλία επιχειρήσεων που ασχολούνται με την παραγωγή μελιού, από μικρές οικογενειακές μέχρι μεγάλες επιχειρήσεις. Ορισμένες επιχειρήσεις είναι εξειδικευμένες στην παραγωγή βιολογικού μελιού, ενώ άλλες εστιάζουν σε συγκεκριμένες ποικιλίες μελιού ή περιοχές παραγωγής.

Ωστόσο, ο βαθμός συγκέντρωσης είναι υψηλότερος σε ορισμένες περιοχές όπου υπάρχουν μεγάλες επιχειρήσεις μελιού που κατέχουν σημαντικό μερίδιο της αγοράς. Αντίστοιχα, σε πιο αγροτικές περιοχές, οι μικρές οικογενειακές επιχειρήσεις είναι πιο διαδεδομένες.

Ως προς τις ξένες επιχειρήσεις, η συμμετοχή τους στην αγορά του μελιού στην Ιταλία είναι συνήθως περιορισμένη, καθώς η χώρα έχει μια ισχυρή εγχώρια παραγωγή μελιού και μακρά ιστορία στη μελισσοκομία.

Συνολικά, ο βαθμός συγκέντρωσης στην αγορά παραγωγής μελιού στην Ιταλία εξαρτάται από πολλούς παράγοντες και μπορεί να διαφέρει ανάλογα με την περιοχή και την επιχειρηματική στρατηγική των επιχειρήσεων.

Ε.3 Παρουσία ελληνικών προϊόντων – μερίδιο αγοράς

Γενικότερα, η παρουσία ελληνικών προϊόντων στην ιταλική αγορά είναι αξιοσημείωτη και αντιπροσωπεύει ένα εύρος διαφορετικών προϊόντων από διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένων τροφίμων, ποτών, καλλυντικών, και ειδών υγιεινής διατροφής. Οι ελληνικές εταιρείες επενδύουν σημαντικά στην εξαγωγή των προϊόντων τους στην Ιταλία, εκμεταλλευόμενες τη φήμη και την αναγνωρισιμότητα των ελληνικών τροφίμων στην παγκόσμια αγορά. Οι τροφές όπως το ελληνικό ελαιόλαδο, το γιαούρτι, οι ελληνικές ελιές, το τυρί φέτα, τα μελισσοκομικά προϊόντα όπως το μέλι, και τα βότανα είναι μερικά από τα δημοφιλή ελληνικά προϊόντα που καταναλώνονται στην Ιταλία.

Ειδικότερα ως προς το μέλι, οι κύριες κατηγορίες ελληνικού μελιού που εξάγονται στην Ιταλία περιλαμβάνουν το θυμαρίσιο, το πευκόμελο, το μέλι ελάτου, καθώς και των ανθέων, τα οποία είναι ιδιαίτερα δημοφιλή στους Ιταλούς καταναλωτές λόγω της υψηλής ποιότητάς τους.

Η αγορά του ελληνικού μελιού στην Ιταλία επηρεάζεται από παράγοντες όπως η αύξηση της ζήτησης για βιολογικά προϊόντα και η αυξανόμενη προτίμηση των καταναλωτών για προϊόντα με αυθεντικές γεύσεις. Ως προς το χρώμα, οι Ιταλοί καταναλωτές φαίνεται να προτιμούν από την Ελλάδα τις πιο σκουρόχρωμες ποικιλίες.

Ωστόσο, ο ανταγωνισμός με άλλα εισαγόμενα μέλια είναι έντονος, με χώρες όπως Ουγγαρία, Ρουμανία και Ισπανία να κατέχουν σημαντικά μερίδια αγοράς. Επίσης, η Πολωνία και Ουκρανία με χαμηλότερες τιμές εξασφαλίζουν μερίδια αγοράς εκτοπίζοντας την Ελλάδα στην 6^η θέση με μερίδιο περίπου 4-5% της ιταλικής αγοράς, βάση των στοιχείων εξωτερικού εμπορίου που είδαμε σε προηγούμενο κεφάλαιο.

Σε γενικές γραμμές, η παρουσία ελληνικού μελιού στην αγορά εξαρτάται από πολλούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των καναλιών διανομής, των διαφημιστικών ενεργειών, και των καταναλωτικών τάσεων. Παρ' όλα αυτά, είναι γεγονός ότι τα ελληνικά προϊόντα καταφέρουν να διατηρούν μια συνεχή και σταθερή παρουσία στην ιταλική αγορά, η οποία καταλαμβάνει την πρώτη θέση μεταξύ των άλλων διεθνών αγορών, ως προς την εξαγόμενη ποσότητα.

Σημαντικότερες ξένες αγορές ελληνικού μελιού

	Χώρες	Κιλά	Αξία
1	Ιταλία	1.441.659	3.796.355
2	Γερμανία	1.305.679	5.734.964
3	Γαλλία	420.214	2.013.528

Πηγή: ΟΜΣΕ, στοιχεία 2021

Ε.4 Τιμές λιανικής πώλησης

Οι τιμές λιανικής πώλησης του μελιού στην ιταλική αγορά μπορεί να διαφέρουν ανάλογα με πολλούς παράγοντες, συμπεριλαμβανομένης της ποιότητας του μελιού, της περιοχής παραγωγής, της εποχής, της ζήτησης και της προσφοράς, καθώς και της δυνατότητας διανομής και των λειτουργιών των διανομέων (μικρή ή μεγάλη αλυσίδα πώλησης, ψηφιακό κατάστημα κλπ).

Σε γενικές γραμμές, οι τιμές του μελιού στην Ιταλία κυμαίνονται, κατά μέσο όρο, μεταξύ 10 έως 25 ευρώ ανά κιλό, ανάλογα με την ποιότητα και την περιοχή παραγωγής. Τα ειδικά είδη μελιού, όπως το μέλι μελισσών από συγκεκριμένες περιοχές ή το βιολογικό μέλι, μπορεί να πωλούνται σε υψηλότερες τιμές².

Επίσης, η εποχή παραγωγής μπορεί να επηρεάσει τις τιμές, με το μέλι της νέας σοδειάς να πωλείται συνήθως σε υψηλότερες τιμές λόγω της φρεσκάδας και της επιθυμητής γεύσης.

Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι αυτές οι τιμές αφορούν τη λιανική πώληση και μπορεί να υπάρχουν διαφορές σε χονδρικές αγορές ή μεγάλες παρτίδες.

Ε.5 Δυναμική συνθηκών ανταγωνισμού

Η δυναμική των συνθηκών ανταγωνισμού στον κλάδο παραγωγής μελιού στην Ιταλία επηρεάζεται από παράγοντες και διαδικασίες, όπως οι εξής:

Γεωγραφικοί Παράγοντες: Η κλιματική και γεωγραφική ποικιλομορφία της Ιταλίας επηρεάζει τη διαθεσιμότητα και την ποιότητα του μελιού σε διάφορες περιοχές. Ορισμένες περιοχές είναι πιο κατάλληλες για την παραγωγή συγκεκριμένων ειδών μελιού, ενώ άλλες περιοχές αντιμετωπίζουν περισσότερους φυσικούς περιορισμούς.

Επιχειρηματική Στρατηγική: Οι επιχειρήσεις στον κλάδο του μελιού ανταγωνίζονται μεταξύ τους μέσω διαφόρων στρατηγικών, όπως η καινοτομία στην παραγωγή, η ποιότητα του προϊόντος, η τιμολόγηση και η εμπορική προώθηση.

Νομοθετικό Πλαίσιο: Οι κανονιστικές απαιτήσεις και οι περιβαλλοντικοί κανονισμοί που διέπουν την παραγωγή μελιού στην Ιταλία επηρεάζουν τον τρόπο λειτουργίας των επιχειρήσεων και την ανταγωνιστικότητά τους.

² Ειδική περίπτωση ως προς την τιμή είναι το αυστραλιανό μέλι *manuka*, το οποίο συναντάται σε τιμές πολλαπλάσιες στην αγορά της Ιταλίας, σε σχέση με τα υπόλοιπα, όχι λιγότερο από 100-150€/κιλό).

Καταναλωτικές Τάσεις: Οι τάσεις των καταναλωτών σε προϊόντα υγιεινής διατροφής και φυσικά προϊόντα επηρεάζουν τη ζήτηση για μέλι και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων παραγωγής μελιού.

Εξωτερικοί Παράγοντες: Οι τιμές και η ζήτηση στις παγκόσμιες αγορές μελιού, καθώς και οι διεθνείς εμπορικές συνθήκες και οι εισαγωγές ανταγωνίζονται επίσης στην ιταλική αγορά.

Συνολικά, η δυναμική του ανταγωνισμού στον κλάδο παραγωγής μελιού στην Ιταλία είναι πολύπλοκη και επηρεάζεται από πολλούς παράγοντες, που καθιστούν την αγορά δυναμική και ανταγωνιστική.

ΣΤ. ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

ΣΤ.1 Νομικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του κλάδου

Η Ιταλία ως κράτος μέλος της ΕΕ διέπεται από το νομικό πλαίσιο της ΕΕ και συγκεκριμένα από τους εξής κανονισμούς:

- Κανονισμός (ΕΕ) 1308/2013 για τη θέσπιση κοινής οργάνωσης των αγορών γεωργικών προϊόντων, ο οποίος συμπληρώνεται με τον κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό (ΕΕ) 2015/1366 της Επιτροπής.

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1565695003272&uri=CELEX:32013R1308>

- Ο εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2015/1368 της Επιτροπής καθορίζει τις λεπτομέρειες εφαρμογής των εθνικών μελισσοκομικών προγραμμάτων (π.χ. γνωστοποιήσεις των κρατών μελών για τον αριθμό των κυψελών).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1565605138034&uri=CELEX:32015R1366>

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?qid=1565605181573&uri=CELEX:32015R1368>

Η σήμανση του μελιού που πωλείται στην ιταλική αγορά διέπεται από τους περί Μελιού Κανονισμούς του 2004 και 2015, οι οποίοι εναρμονίζονται με την Οδηγία 2001/110/ΕΚ (όπως αυτή έχει τροποποιηθεί μέχρι σήμερα).

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32001L0110>

Ως προς τη σήμανση των συσκευασμένων προϊόντων μελιού, από το 2008, η ιταλική νομοθεσία προβλέπει ότι οι παραγωγοί υποχρεούνται να δηλώνουν την προέλευση της πρώτης ύλης στην ετικέτα των συσκευασμένων μελιών, συμπεριλαμβανομένων των μειγμάτων. Συγκεκριμένα, αναφέρονται οι επιμέρους χώρες όπου συλλέγεται το μέλι, ακόμη και αν το προϊόν προορίζεται για την ιταλική αγορά, ενώ η ευρωπαϊκή νομοθεσία επιτρέπει πιο γενικές διατυπώσεις.

Στην περίπτωση που το μέλι προέρχεται από πολλά κράτη μέλη ή τρίτες χώρες, η ευρωπαϊκή οδηγία επιτρέπει την αντικατάσταση της ένδειξης των χωρών προέλευσης με μια από τις εξής φράσεις, ανάλογα με την περίπτωση:

- "Μείγμα μελιών καταγωγής ΕΕ,"
- "Μείγμα μελιών μη καταγωγής ΕΕ," ή
- "Μείγμα μελιών καταγωγής και μη καταγωγής ΕΕ,"

Αυτή η ευελιξία στη διατύπωση εξυπηρετεί όχι μόνο τον καταναλωτή παρέχοντας πληροφορίες, αλλά επίσης διευκολύνει την ταυτοποίηση του μελιού που παράγεται στην Ιταλία.

Σύστημα ελέγχου ποιότητας στην Ιταλία

Στην Ιταλία υπάρχει ένα αυστηρό σύστημα ελέγχου, το οποίο επιδιώκει την εγγύηση της ποιότητας, της υγείας και της ασφάλειας του προϊόντος. Στόχος είναι να συσκευάζονται μόνο υψηλής ποιότητας εγχώρια και ξένα προϊόντα μελιού από ιταλικές βιομηχανίες, με ακριβείς ελέγχους που εγγυώνται προϊόντα υψηλής ποιότητας, ανεξάρτητα από την προέλευσή τους.

Οι εταιρείες πρέπει να σέβονται πολλές παραμέτρους για να οριστεί ένα προϊόν ως «μέλι φυσικό» και να αποφύγουν τον κίνδυνο νοθείας. Κάθε εταιρεία εκθέτει τη φήμη και το εμπορικό σήμα της για να εγγυηθεί τη συμμόρφωση με αυτές τις παραμέτρους και έχει αναπτύξει ένα αποτελεσματικό και όλο και πιο περίπλοκο σύστημα ελέγχων: από την ανάλυση έως την αναζήτηση ανεπιθύμητων ουσιών (π.χ. -φυσικά χαρακτηριστικά, χρώμα και γεύση, ανίχνευση για μονοχλωρίδα, και αναλύσεις στη γύρη). Επιπλέον, οι έλεγχοι στους οποίους υποβάλλεται το μέλι είναι ολοένα και πιο σημαντικοί για να διασφαλιστεί η απουσία ξένων ουσιών προς τη σύνθεσή του. Μάλιστα, για να οριστεί το μέλι ως τέτοιο, δεν μπορεί να προστεθεί άλλη ουσία ή συστατικό,

Πρόκειται για ελέγχους που γίνονται από τον μελισσοκόμο και τον προμηθευτή, μέχρι τη φάση της συσκευασίας με δοκιμές που αποδεικνύουν την προέλευση, την ιχνηλασιμότητα και την υγειονομική ασφάλεια του μελιού.

Αυτή είναι μια προστιθέμενη αξία, ελάχιστα αντιληπτή από τον καταναλωτή, η οποία εγγυάται την αριστεία του αγνού και γνήσιου μελιού. Ένα αποτελεσματικό σύστημα ελέγχων από εξειδικευμένα δημόσια εργαστήρια και διαπιστευμένα ιδιωτικά εργαστήρια στην Ιταλία, πέρα από τους εσωτερικούς ελέγχους που πραγματοποιούνται από κάθε εταιρεία, έχει ως στόχο να διασφαλίσει ότι το μέλι που προορίζεται για οικιακή και συσκευασμένη κατανάλωση είναι ασφαλές και υψηλής ποιότητας.

ΣΤ.2 Ευρωπαϊκή και Εθνική χρηματοδότηση του τομέα της μελισσοκομίας

Η μελισσοκομία λαμβάνει ευρωπαϊκή χρηματοδότηση – στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), μέσω του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Εγγυήσεων (ΕΓΤΕ) και του Ευρωπαϊκού Γεωργικού Ταμείου Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) – καθώς και εθνική χρηματοδότηση.

Ειδικότερα:

α) Ευρωπαϊκή χρηματοδότηση μελισσοκομικών δραστηριοτήτων

Η χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων που σχετίζονται με μελισσοκομικά προϊόντα – όπως ορίζονται στον κανονισμό για την κοινή οργάνωση αγοράς (ΕΕ) αριθ. 1308/2013 (1) – εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Καν. (ΕΕ) αριθ. (2021).

Ο εν λόγω κανονισμός ορίζει τους γενικούς και ειδικούς στόχους της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής που πρέπει να επιτευχθούν μέσω χρηματοδότησης από το ΕΓΤΕ και το ΕΓΤΑΑ, καθώς και τα είδη των επιλέξιμων παρεμβάσεων, που είναι υποχρεωτικά για όλα τα κράτη μέλη.

Κάθε χώρα της ΕΕ μπορεί να καταρτίσει ένα εθνικό μελισσοκομικό πρόγραμμα το οποίο υποστηρίζεται από την ΕΕ. Αυτά τα εθνικά προγράμματα καλύπτουν περίοδο τριών ετών.

Κάθε τρία χρόνια η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποβάλλει έκθεση στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και στο Συμβούλιο σχετικά με την εφαρμογή των μέτρων που αφορούν τον τομέα της μελισσοκομίας.

Στρατηγικά σχέδια ΚΑΠ 2023-2027, πρόσθετες απαιτήσεις

Ο Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 2022/126 καθιερώνει:

- πρόσθετες απαιτήσεις σε σχέση με παρεμβάσεις που πρέπει να καθορίσουν τα κράτη μέλη στα στρατηγικά τους σχέδια για την ΚΑΠ 2023-2027 για τον μελισσοκομικό τομέα.
- ειδικούς κανόνες για ορισμένα είδη παρέμβασης,
- διατάξεις που αφορούν τις κυψέλες,
- κατάλογο δαπανών που δεν μπορούν να καλυφθούν από τα στρατηγικά σχέδια της ΚΑΠ,
- έναν μη εξαντλητικό κατάλογο δαπανών που μπορούν να καλυφθούν στον μελισσοκομικό τομέα.

Αξιολόγηση των μέτρων της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής στη μελισσοκομία

Μια έκθεση που εκπονήθηκε από την Deloitte και δημοσιεύτηκε στον ιστότοπο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προσφέρει μια αξιολόγηση των μέτρων που θεσπίστηκαν στην ΚΑΠ για τη βελτίωση των γενικών συνθηκών παραγωγής και εμπορίας μελισσοκομικών προϊόντων, λαμβάνοντας επίσης υπόψη την αγορά του κλάδου παραγωγής και της μελισσοκομίας.

Συνοψίζοντας, συγκρατούμε τα ακόλουθα:

- η παραγωγή ποιοτικού μελιού υποστηρίχθηκε από την ΚΑΠ (συχνά ζωτικής σημασίας για ορισμένους παραγωγούς), συμβάλλοντας στον μετριασμό των δυσμενών επιπτώσεων λόγω παθολογιών (π.χ. Βαρρόα/*Varrona destructor*, Αμερικάνικη Σηψιγονία /*Raenibacillus larvae*) και του διεθνούς ανταγωνισμού με μέλι που εισάγεται από τρίτες χώρες (το οποίο παραμένει απαραίτητο για την ικανοποίηση της ζήτησης στην ΕΕ). Υπάρχει επίσης μια αξιοσημείωτη διαφοροποίηση προς άλλα μελισσοκομικά προϊόντα (π.χ. γύρη, βασιλικός πολτός).
- Η διάδοση των καλών μελισσοκομικών πρακτικών μεταξύ επαγγελματιών και ερασιτεχνών κατέστησε δυνατή την προώθηση του ελέγχου της βαρρόα, καθώς και την πραγματοποίηση επαρκών και επικερδών παρεμβάσεων για δραστηριότητες επικοινωνίας. Γενικά, οι μελισσοκομικές δραστηριότητες έχουν προωθηθεί και συχνά ενσωματώνονται με άλλες γεωργικές δραστηριότητες.
- η συμμετοχή μη επαγγελματιών προσώπων εξακολουθεί να είναι περιορισμένη, παρά τα διαθέσιμα κεφάλαια, όπως και η διάδοση των αποτελεσμάτων της έρευνας που χρηματοδοτείται από την ΕΕ στους μελισσοκόμους, ιδίως σχετικά με την υγεία των μελισσών και την έκθεσή τους σε φυτοφάρμακα.
- η γραφειοκρατία που συνδέεται με το αίτημα και την εκταμίευση της χρηματοδότησης που προβλέπονται από τα εθνικά σχέδια ποικίλλει σημαντικά στις διάφορες χώρες μέλη, αν και οι στόχοι που ορίζονται για τη μελισσοκομία είναι συνεπείς με τα μέτρα που προβλέπονται από την ΚΑΠ.

β) Ιταλία, εθνικές διατάξεις για τον μελισσοκομικό τομέα

Στην Ιταλία, το διάταγμα της 30ης Νοεμβρίου 2022 του Υπουργείου Γεωργίας, Διατροφικής Κυριαρχίας και Δασοπονίας (MASAF: Ministero dell'Agricoltura, della Sovranità Alimentare e delle Foreste) όπως τροποποιήθηκε με το διάταγμα της 29ης Μαΐου 2023 του ίδιου Υπουργείου που θεσπίζει, ως μέρος του Στρατηγικού Σχεδίου της ΚΑΠ (ΣΣΠ), το εθνικό πρόγραμμα μελισσοκομίας για την πενταετία 2023/2027, χωρισμένο με τη σειρά του σε υποπρογράμματα που ορίζονται από το αρμόδιο Ι/Υπουργείο (MASAF), και από τις περιφέρειες και τις αυτόνομες επαρχίες - ορίζει τις εθνικές παρεμβάσεις στη μελισσοκομία.

Το Ι/Υπουργείο επιλέγει και επιτρέπει τις παρεμβάσεις που ορίζονται στο προαναφερόμενο διάταγμα και για καθεμία από αυτές ορίζει ενέργειες που εκφράζουν μεταβλητό μερίδιο συνεισφοράς της δημόσιας διοίκησης στους διάφορους δικαιούχους.

Η χρηματοδότηση επωφελείται από τις συνεισφορές της Ένωσης, ύψους 30%, ενώ το υπόλοιπο 70% καταβάλλεται από το Ειδικό Εθνικό Ταμείο (που ιδρύθηκε σύμφωνα με το νόμο αριθ. 183/1987.

Η αίτηση για πρόσβαση στη χρηματοδότηση πρέπει να υποβάλλεται μέσω του Εθνικού Γεωργικού Πληροφοριακού Συστήματος (SIAN) και απαιτεί από τους μελισσοκόμους να συμμορφώνονται με τις υποχρεώσεις αναγνώρισης και καταγραφής κυψελών. Στην περίπτωση των αιτήσεων σε συναφείς μορφές, τα μέλη πρέπει με τη σειρά τους να συμμορφώνονται με τους ίδιους κανόνες και οι φορείς πρέπει να είναι εξειδικευμένοι στην έρευνα στον μελισσοκομικό τομέα. Οι αιτήσεις πρέπει να υποβάλλονται το αργότερο έως τις 15 Φεβρουαρίου κάθε έτους, χρησιμοποιώντας τα έντυπα που έχουν ετοιμάσει οι οργανισμοί πληρωμών, οι οποίοι έχουν επίσης δικαιοδοσία για τους ελέγχους και τις τυχόν κυρώσεις.

Μελισσοκομική εκστρατεία για το 2025 και 2026 στην Ιταλία

Η μελισσοκομική εκστρατεία για το 2025 στην Ιταλία, που καλύπτει την περίοδο από 1 Αυγούστου 2024 έως 30 Ιουνίου 2025, καθορίζεται από το Υπουργικό Διάταγμα αρ. 428817 του Ι/Υπουργείου Γεωργίας, Διατροφικής Κυριαρχίας και Δασοπονίας (MASAF). Τα συνολικά διαθέσιμα κονδύλια ανέρχονται σε €17.221.790, με χρηματοδότηση από το ΕΓΤΕ και το Ειδικό Εθνικό Ταμείο. Η κατανομή κονδυλίων διαιρούμενη ανά Περιφέρειες και Αυτόνομες Επαρχίες πραγματοποιείται με βάση τον αριθμό των εγγεγραμμένων κυψελών. Σε γενικές γραμμές οι χορηγηθείσες εισφορές για το 2025 είναι μειωμένες σε σχέση με τις απαιτήσεις των Περιφερειών, με εξαίρεση τις Απουλία, Σαρδηνία και Valle D'Aosta. Επίσης, προβλέπεται υποπρόγραμμα του MASAF 2025, με επιπλέον κονδύλι €2.500.000, που στοχεύει στη βελτίωση της ποιότητας του μελιού, την προστασία των μελισσών από παθολογίες και την παρακολούθηση της αγοράς και της παραγωγής.

Αντίστοιχα, για τη μελισσοκομική εκστρατεία του 2026, το Υπουργείο Γεωργίας (MASAF) έχει ήδη ορίσει τη διανομή, μεταξύ των διαφόρων περιφερειών και αυτόνομων επαρχιών της Ιταλίας, τη χρηματοδότηση για τη βελτίωση της παραγωγής και της εμπορίας μελισσοκομικών προϊόντων. Η εθνική απογραφή κατέγραψε σημαντική μείωση του συνολικού αριθμού κυψελών, που αντίστροφα αντιστοιχεί σε αύξηση των ποσών που ζητούν οι Ιταλικές Περιφέρειες. Λαμβάνοντας υπόψη το ποσό που θα κρατηθεί για το υποπρόγραμμα MASAF, και σε αυτήν την περίπτωση το ποσό ανά περιοχή μειώθηκε σημαντικά, χωρίς καμία εξαίρεση σε αντίθεση με την προηγούμενη μελισσοκομική εκστρατεία. Η συνολική χρηματοδότηση για το 2026 αναμένεται στα €17.221.790 εκ των οποίων € 5.166.537 από το ΕΓΤΕ και € 12.055.253 € από το Ειδικό Εθνικό Ταμείο, το οποίο περιλαμβάνει τα €2.500.000 € για το υποπρόγραμμα MASAF 2026.

Z. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Z.1 Παράγοντες που επηρεάζουν ζήτηση και προσφορά

Το μέλι έχει ιδιαιτερότητα και σπανιότητα ως εμπορεύσιμο προϊόν για αρκετούς λόγους:

- Η παραγωγή μελιού είναι περιορισμένη και εξαρτάται από τις κλιματικές συνθήκες και τη διαθεσιμότητα ανθοφόρων φυτών, καθιστώντας την παραγωγή σε μεγάλη κλίμακα δύσκολη.
- Κάθε είδος μελιού έχει τις μοναδικές γευστικές και θρεπτικές του ιδιότητες ανάλογα με τη περιοχή που παράγεται.
- Είναι ένα φυσικό προϊόν που δεν υφίσταται επεξεργασία ή χημική παρέμβαση κατά τη συλλογή του.
- Θεωρείται ως θρεπτικό και θεραπευτικό τρόφιμο, καθώς περιέχει αντιοξειδωτικά και άλλα φυτοχημικά συστατικά που συνδέονται με δυνητικά οφέλη για την υγεία.

Λόγω αυτών των παραγόντων, το μέλι αποτελεί έναν εμπορεύσιμο πόρο με ιδιαίτερη αξία και σπανιότητα στην αγορά τροφίμων και θεραπευτικών προϊόντων.

Μέσω μιας εστιασμένης ελληνοϊταλικής στρατηγικής συνεργασίας θα μπορούσαν να δημιουργηθούν προοπτικές για την επέκταση αγορών των μελισσοκομικών προϊόντων και για την εισαγωγή των ελληνικών και ιταλικών προϊόντων σε νέες αγορές.

Παράλληλα, η ανταλλαγή τεχνολογιών και γνώσεων μπορεί να οδηγήσει στη βελτίωση της ποιότητας των προϊόντων και στην καλύτερη αντιμετώπιση κοινών προβλημάτων, όπως ασθενειών, παρασίτων ή και κλιματικών προκλήσεων. Και τέλος, μια κοινή προσπάθεια για την εφαρμογή αειφορικών μεθόδων μπορεί να ενισχύσει την ανάπτυξη του κλάδου με βιώσιμο τρόπο.

Ελληνικές και ιταλικές εταιρείες μπορούν να ανταλλάξουν διάφορα είδη μελισσοκομικών προϊόντων, όπως μέλι, κεριά, πρόπολη, πολτοί, κ.λπ. Παράλληλα, είναι εφικτή η ανταλλαγή γνώσεων και εμπειριών στον τομέα της μελισσοκομίας, μέσω σεμιναρίων και εκπαιδευτικών προγραμμάτων.

Επιπλέον, κοινές έρευνες για την ανάπτυξη νέων μελισσοκομικών προϊόντων με υψηλή προστιθέμενη αξία θα μπορούσαν να οδηγήσουν σε κοινό όφελος και για τις δυο πλευρές.

Ζ.2 Προοπτικές και προκλήσεις για τα ελληνικά προϊόντα

Συμπερασματικά, φαίνεται ότι, κατ' αρχήν, υπάρχουν προοπτικές για τα ελληνικά μελισσοκομικά προϊόντα στην ιταλική αγορά και οι παράγοντες που υποστηρίζουν αυτή την εκτίμηση είναι οι ακόλουθοι:

Υψηλή Ποιότητα: Το ελληνικό μέλι έχει καθιερωθεί για την υψηλή ποιότητα του, με μοναδικές γεύσεις και αρώματα που οφείλονται στην ποικιλία των φυτών και το ιδιαίτερο φυσικό περιβάλλον της χώρας μας.

Δυνητική Αυξανόμενη Ζήτηση: Υπάρχουν καταναλωτές στην Ιταλία που αναζητούν όλο και περισσότερο φυσικά και υγιεινά προϊόντα, συμπεριλαμβανομένου του μελιού, ενισχύοντας δυνητικά και τη ζήτηση για ελληνικό ποιοτικό μέλι.

Οικολογικές Πρακτικές: Οι Έλληνες μελισσοκόμοι εφαρμόζουν συχνά οικολογικές και βιώσιμες πρακτικές παραγωγής, οι οποίες είναι ελκυστικές για ορισμένους καταναλωτές οι οποίοι ενδιαφέρονται για την ποιότητα και την προέλευση των προϊόντων.

Κοινή Ευρωπαϊκή Αγορά: Η ενιαία αγορά της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχει ευκαιρίες για την εξαγωγή ελληνικών μελισσοκομικών προϊόντων στην Ιταλία χωρίς εμπορικά εμπόδια.

Με βάση αυτούς τους παράγοντες, υπάρχουν περιθώρια επέκτασης των ελληνικών μελισσοκομικών προϊόντων στην ιταλική αγορά, **εφόσον διατηρηθεί η ποιότητα και η βιώσιμη παραγωγή τους και πραγματοποιηθούν στοχευμένες και καλά μελετημένες δράσεις προώθησης και προβολής.**

Από την άλλη πλευρά, οι προκλήσεις για το ελληνικό μέλι στην ιταλική αγορά περιλαμβάνουν τα ακόλουθα:

Ανταγωνισμός: Η Ιταλία είναι γνωστή για την παραγωγή μελιού, και οι τοπικοί παραγωγοί αντιμετωπίζουν ήδη έντονο ανταγωνισμό μεταξύ τους.

Προστιθέμενη Αξία: Η αύξηση της προστιθέμενης αξίας του ελληνικού μελιού μπορεί να αποτελέσει πρόκληση, για τους καταναλωτές οι οποίοι θα κληθούν να πληρώσουν περισσότερα για μελισσοκομικά προϊόντα υψηλής ποιότητας.

Νομοθεσία και Πρότυπα Ποιότητας: Η συμμόρφωση με τη νομοθεσία και τα πρότυπα ποιότητας της Ιταλίας μπορεί να απαιτήσει πρόσθετες προσπάθειες και δαπάνες από τους Έλληνες παραγωγούς.

Εμπορικές Σχέσεις: Η εύρεση κατάλληλων εμπορικών συνεργατών και διανομέων στην Ιταλία μπορεί να απαιτήσει χρόνο και προσπάθεια.

Κλιματικές Μεταβολές: Οι κλιματικές αλλαγές μπορεί να επηρεάσουν την ποιότητα και την παραγωγή του μελιού, προκαλώντας αστάθεια στην προσφορά.

Οι παραγωγοί μελιού στην Ελλάδα πρέπει να αντιμετωπίσουν αυτές τις προκλήσεις με στρατηγική και καινοτομία, προκειμένου να εδραιώσουν την παρουσία τους στην ιταλική αγορά και να αξιοποιήσουν τις ευκαιρίες για ανάπτυξη.

Για την αντιμετώπιση των προκλήσεων αναφέρονται ενδεικτικά οι ακόλουθοι τρόποι:

- **Εκστρατείες Μάρκετινγκ:** Η προώθηση των ελληνικών μελισσοκομικών προϊόντων μέσω αποτελεσματικών εκστρατειών μάρκετινγκ είναι ζωτικής σημασίας (π.χ. διαφημίσεις, προβολή σε διαδικτυακές πλατφόρμες, συμμετοχής σε εκθέσεις και εκδηλώσεις ή άλλες στοχευμένες προωθητικές δραστηριότητες).
- **Αναζήτηση Συνεργατών:** Η εύρεση αξιόπιστων εμπορικών συνεργατών και η συνεργασία με τοπικούς εισαγωγείς και διανομείς που έχουν ήδη καθιερωθεί στην αγορά της Ιταλίας είναι κρίσιμη.
- **Προσαρμογή στη Νομοθεσία:** Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η εξοικείωση και η ανάλογη προσαρμογή των Ελλήνων παραγωγών με τη νομοθεσία και τα πρότυπα ποιότητας της Ιταλίας, ώστε να διασφαλίσουν τη συμμόρφωσή τους και την επιτυχή εισαγωγή των προϊόντων τους στην εδώ αγορά.

Επιπλέον, εξαιτίας της σημαντικής ιταλικής παραγωγής μελιού δημιουργούνται επίσης μεγάλα περιθώρια συνεργασιών και δραστηριοποίησης για ελληνικές επιχειρήσεις που προμηθεύουν με εξοπλισμό και μελλισσοτροφές τους μελισσοκόμους.

Με στρατηγική προσέγγιση και προσήλωση στην ποιότητα και την προώθηση, οι μελισσοκόμοι και εξαγωγείς της Ελλάδας μπορούν να αντιμετωπίσουν με επιτυχία τις προκλήσεις της ιταλικής αγοράς και να επωφεληθούν από τις ευκαιρίες ανάπτυξης.

Το Γραφείο ΟΕΥ-Μιλάνου μπορεί να σταθεί αρωγός στις προσπάθειες των ελληνικών επιχειρήσεων και να συμβάλει ενεργά στην ενημέρωσή τους, στην επέκταση του δικτύου των επαφών τους και στην ανεύρεση των κατάλληλων συνεργατών, καθώς και στην οργάνωση δράσεων εξωστρέφειας, προβολής και προώθησης των προϊόντων τους.

Για οποιαδήποτε περαιτέρω πληροφορία ή συνδρομή μπορείτε να επικοινωνείτε με το Γραφείο ΟΕΥ-Μιλάνου ως ακολούθως:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΓΡΑΦΕΙΟΥ ΟΕΥ - ΜΙΛΑΝΟΥ:

Διεύθυνση: [Via Maddalena 9, 20122 Milano](https://www.google.com/maps/place/Via+Maddalena+9,+20122+Milano)

Τηλέφωνα Τηλ.: +3902 72095543 , 80504361

Email / Website: **Email:** ecocom-milano@mfa.gr
Website: <https://agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/grafeia-anaxora/office/842>

Διαφορά Ωράριο: Ώρας / Διαφ.Ώρας: Χ: -1, Θ: -1 Ωράριο: Χ: 10:00 - 18:00, Θ: 10:00 - 18:00

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Honey Trading Companies³

GRAMM

Via di Mezzo ai Piani, 14, 39100 Bolzano, Italy

Tel: +39 0471 976344

Fax: +39 0471 979 468

Email: contact@gramm-spa.it

www.gramm-spa.it

(Importer and dealer of foodstuff, specialized in food import since 1970s.)

WALTER FOODSERVICE

Via Togliatti, 12 Senago (MI), Italy

Tel: +39 02 99010606

Fax: +39 02 99010727

Email: info@walterfoodservice.it

Website: <http://www.walterfoodservice.it/>

Dealer of foodstuff for hotels and restaurants

MARR S.p.A.

via Spagna 20, 47921 Rimini, Italy

Tel: +39 0541746111

Fax: +39 0541742422

Email: marr@marr.it

Website: <http://www.marr.it/home>

Distributor of foodstuff

DE AMICIS S.p.A. – Forniture carni e alimentari per la ristorazione

Via Montecuccoli, 29, 20147 Milan, Italy

e-mail: info@deamicis-spa.com

Pec: deamicis@pec.it

Tel. +39 02.4151215 / 4151000

Fax: +39 02.4151737

<https://www.deamicis-spa.com/>

The firm is one of the key distributors of foodstuff for Lombardy and Northern Italy

IGEA CARNI srl

Via PERTINI 3, 47814 Bellaria Igea Marina (RN), Fraz. Igea Marina

Tel:+39 0541 330529

Fax: +39 0541 331870

E-mail: info@igeacarni.com

Website: <http://www.igeacarni.net/prodotti/bevande-e-liofilizzati>

(διανομής HORECA)

Wholesaler for restaurants and laboratory specialized in the treatment of meat, fish, cured meat and cheese

³ Τα στοιχεία προέρχονται από τις οικείες ιστοσελίδες

MASSARI SRL

Via asi - asse attrezzato, 5/7 03013 Ferentino (FR), Italy

Tel: +390775.393414

E-mail: mailinfo@massarifoodservice.it

Fax: +39 0775.261904

Website: <http://www.massarifoodservice.it/p.php/3651/Il-Gruppo.html>

The firm is specialized in the trade and distribution of food supplies. It is a distributor of desserts and ice creams, snacks, drinks, meat, hamburgers, frozen fish, yoghurt, cheese, potatoes, pasta, pizza, bread, fried food

MINET srl

Via S. Antonio 56c, 37036 S. Martino B.A. (VR), Italy

Tel: +39 045990433

Fax: +39 0458799207

E-mail : info@minet.it

Website: <http://www.minetverona.com/azienda.php>

Exclusive distributor for Verona and Vicenza of the following brands: Sammontana, Il Pasticcere, Macrì Desserts, Edna

ERBEROSI EXIMPORT SRL

Via Martiri della Libertà 30

27055 Rivanazzano (PV)

Tel: +39.0383.934018/934025

Fax: +39.0383.934031

Email: info@erberossi.com , ERBEROSI@LEGALMAIL.IT

<http://www.erberossi.com>

GB AMBROSOLI SPA

Via Ambrosoli, 12 22027 Ronago CO

Tel: +39 031 350 7211

Email: info.ambrosoli@ambrosoli.it

<http://www.ambrosoli.it/>

APICOLTURA BONI

Bedizzole (BS) - Via Gaine, 3 – 25081

Tel: +39 030 9913522

Email: info@apicolturaboni.it

<http://www.apicolturaboni.it/>

LA SCELEIRA

Via Roma, 89, 23032 Bormio SO

Tel: +39 0342 901210

Email: info@lasceleira.com

<https://www.lasceleira.com/>

VIS SRL & OUTLET

Via Al Ponte, 923030 Lovero – SO

Tel: (+39) 0342.770120

<http://www.visjam.com/home.html>

SOCIETA AGRICOLA ROMANO

Via per Mariano, 29, Lentate sul Seveso 20823 (MB)

Tel: +39 0362564896

Email: fruttidellasalute@gmail.com

<https://www.fruttidellasalute.it/>

ANTICA APICOLTURA SCARINZI

Via Aldo Moro, 622 23010 Colorina (SO) Valtellina

Tel: + 39 0342/493753

Email: antica@anticaapicolturavaltellina.it

<https://www.anticaapicolturavaltellina.it/>

ABELLO SOC. COOP. AGRICOLA A.R.L

Frazione Casabianca 103 14100 Asti

Tel: +39 0141 410600

Email: info@mieleabello.it

<https://www.mieleabello.it/>

IL GIARDINO DEL BORGO DI SAN FRUTTUOSO

Loc. Molini, San Fruttuoso Capodimonte 16032 Camogli GE

Tel: + 39 0185 772291

Email: info@agririfugiomolini.it

<https://agririfugiomolini.it/>

Lattanzi Srl

Via Cà del Vento 287, 47863 Novafeltria (RN)

Tel: 0541.921116 / 0541.926000

info@milelattanzi.it

<https://www.mielelattanzi.it/index.php>

Due Esse snc di Sabatini Aldo & C.

Via Antonio Gullotti 72 loc. Madonna di Lugo, 06049 Spoleto (PG)

Tel: 0743.224286 / 340.8352568

marcosabatini1974@libero.it / info@lusel.it

<https://www.luselitaly.com>

NaturaleBio

Via Salaria 94, 00015 Monterotondo (RM)

Tel: 800.180766

<https://www.naturalebio.com/it>

Ellenikà srl

Via Panama 52, 00198 Roma (RM)

Tel: 328.9853210

info@ellenika.it

<https://www.ellenika.it>

Aktys srls

Via Narni 2, 35142 Padona (PD)

Tel: 049.8805198

info@aktys.it

<https://aktys.it>

Castroni online srl

Via Col di Rienzo 196, 00192 Roma (RM)

Tel: 06.6874383

info@castronicoladirienzoshop.it

<https://www.castronicoladirienzoshop.it>

Mondomiele by Apicoltura

Via Valassa 21, 20017 Rho (MI)

Tel: 370.1101693

info@mondomiele.com

<https://www.mondomiele.com>

Lem Market Spa

Via Raffello 8-19, 23861 Cesana Brianca (LC)

Tel: 031.655998

lem@lemmarket.com

<https://www.lemmarket.it>

Orobica Food Srl

Via della Castrina 1, 24060 Chiuduno (BG)

Tel: 035.8361299

info@orobicafood.com

<https://www.orobicafood.com>

Piana Miele Srl

Via G. P, Via Piana, 1450, 40024 Castel San Pietro Terme (BO)

Tel: 051. 941205

info@pianamiele.com

<https://pianamiele.com/i-nostri-valori/>

Apicoltura Casantinese

VIA DELL'ARTIGIANO 10/12 52011 BIBBIENA (AR)

Tel: 0575 536494

info@apicolturacasentinese.com

<https://www.apicolturacasentinese.com/>

Miele Vangelisti

Via Roma 82 52015 Pratovecchio Stia AREZZO

Tel: 0575 504504

info@mielevangelisti.it

<https://mielevangelisti.it/>

ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΠΗΓΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΣΗΣ :

Διεθνείς Οργανισμοί και Φορείς:

- **FAO (Food and Agriculture Organization)**: Παρέχει δεδομένα για την παραγωγή, κατανάλωση και εμπορία γεωργικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένου του μελιού.
- **ITC (International Trade Centre)**: Προσφέρει πληροφορίες για το διεθνές εμπόριο μελιού, όπως εξαγωγές, εισαγωγές και εμπορικές τάσεις.
- **OECD-FAO Agricultural Outlook**: Αναλύσεις και προβλέψεις για την αγορά μελιού και άλλων γεωργικών προϊόντων.

Εθνικοί Οργανισμοί και Υπηρεσίες:

- **ISTAT (Istituto Nazionale di Statistica)**: Ιταλική Στατιστική Υπηρεσία η οποία παρέχει στατιστικά στοιχεία και αναφορές για την παραγωγή μελιού στην αγορά της Ιταλίας.
- **Eurostat**: Στατιστική Υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης που παρέχει δεδομένα σχετικά με την παραγωγή και εμπορία μελιού στην Ευρώπη.
- **USDA (United States Department of Agriculture)**: Παρέχει στατιστικά στοιχεία και αναφορές για την παραγωγή μελιού στις Ηνωμένες Πολιτείες και άλλες αγορές.